

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZPRÁVA O ČINNOSTI SYSTÉMU RYCHLÉHO VAROVÁNÍ PRO POTRAVINY A KRMIVA (RASFF) V ČESKÉ REPUBLICE ZA ROK 2015

System rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) je jedním z mechanismů kontroly bezpečnosti potravin a krmiv na území jednotného trhu Evropské unie.

Zpracování závěrečné zprávy umožňuje podávání jednotných informací o systému RASFF, jak vůči státním a unijním institucím, tak i směrem ke spotřebitelské veřejnosti. Obdobná zpráva, shrnující fungování RASFF na úrovni EU, je vydávána Evropskou komisí.

Roční zpráva o činnosti RASFF v České republice je pravidelně zpracovávána od roku 2005. Obsahuje vysvětlení fungování RASFF, zhodnocení jeho funkčnosti, textové a grafické vyhodnocení jednotlivých typů oznámení a toxikologický slovníček přibližující nejčastěji se vyskytující kontaminující látky v potravinách a v krmivech.

MUDr. Viera Šedivá

Náměstkyně ministra pro řízení sekce potravinářských výrob – Úřadu pro potraviny

OBSAH

Úvod	4
Kategorie oznámení	5
Principy fungování RASFF v ČR.	6
Statistika oznámení v roce 2015	8
Oznámení přijatá systémem RASFF v ČR.	10
Oznámení odeslaná systémem RASFF z ČR týkající se kontroly trhu.	12
Oznámení odeslaná systémem RASFF z ČR týkající se kontroly dovozu	14
Hodnocení zdravotních rizik provedené v souvislosti s případy RASFF.	18
Oznámení týkající se ČR rozdělená podle typu nebezpečí	19
Přehled jednotlivých nebezpečí u vybraných kategorií výrobků.	21
Závěr	22
Slovníček	23
Přílohy	27
Seznam zkratk.	33
Seznam obrázků, tabulek a grafů	34

ÚVOD

Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva (Rapid Alert System for Food and Feed - RASFF) slouží pro sdílení informací o přímých nebo nepřímých rizicích ohrožujících zdraví lidí, zvířat a životní prostředí, která pocházejí z potravin nebo krmiv. Hlášení vyměňovaná systémem RASFF slouží zejména k zabránění uvedení rizikových potravin a krmiv do oběhu, případně jejich stažení ze společného evropského trhu.

Na evropské úrovni funguje systém rychlého varování již od roku 1979 a je spravován Evropskou komisí (EK). Je zřízen formou sítě, která kromě Evropské komise zahrnuje členské státy Evropské unie, státy Evropského sdružení volného obchodu (Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko) a od roku 2002 Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA).

Systém RASFF vychází z článků 50 - 52 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví se postupy týkající se bezpečnosti potravin.

Dle článku 50 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, aniž by byly dotčeny právní předpisy Evropského společenství, členské státy neprodleně oznámí Evropské komisi prostřednictvím systému RASFF:

- a) všechna opatření, která přijmou s cílem omezit uvádění potraviny nebo krmiva na trh nebo prosadit jejich stažení z trhu nebo zpětné převzetí, pokud již byly dodány spotřebitelům, z důvodu ochrany lidského zdraví před rizikem, které vyžaduje rychlé jednání;
- b) všechna doporučení profesionálním hospodářským subjektům nebo dohody s nimi uzavřené, které mají za cíl na základě dobrovolnosti nebo povinnosti dosáhnout toho, aby se z důvodu vážného rizika pro lidské zdraví vyžadujícího rychlé jednání zabránilo uvedení určité potraviny nebo krmiva na trh nebo jejich případnému užití nebo aby toto uvedení na trh či užití bylo omezeno nebo aby se na ně vztahovaly zvláštní podmínky;
- c) všechny případy odmítnutí šarže, kontejneru nebo nákladu potravin nebo krmiv příslušným orgánem na hraničním přechodu v Evropské unii, které souvisí s přímým nebo nepřímým rizikem pro lidské zdraví.

Detailní pravidla fungování systému RASFF a role jednotlivých členů upravuje nařízení Komise (EU) č. 16/2011, kterým se stanoví prováděcí opatření k systému včasné výměny informací pro potraviny a krmiva.

KATEGORIE OZNÁMENÍ

V rámci systému RASFF existují čtyři kategorie oznámení:

- **Varování (Alert notification)**

Předmětem tohoto oznámení je rizikový výrobek: potravinu, krmivo nebo materiál a předmět určený pro styk s potravinami (Food Contact Materials – FCM), který představuje přímé nebo nepřímé riziko pro zdraví lidí nebo zvířat. Jedná se o výrobek, který se vyskytuje na trhu, a tudíž je zapotřebí okamžitě zajistit návazné kroky v souladu s příslušnými právními předpisy a závaznými normami.

- **Informace (Information notification)**

Předmětem oznámení je rizikový výrobek, který nesplňuje některé chemické, fyzikální nebo biologické požadavky na zdravotní nezávadnost. Jedná se o výrobek, u kterého není pravděpodobný vznik akutních nepříznivých zdravotních následků, a tudíž se nevyžaduje bezprostřední zásah (výrobek se nedostal na trh anebo se na trhu již nevyskytuje).

Je rozlišena na:

- a) „informační oznámení vyžadující další údaje“, kterým se rozumí informační oznámení v souvislosti s produktem, který je nebo může být uváděn na trh v jiné členské zemi;
- b) „informační oznámení zasílané na vědomí“ se rozumí informační oznámení v souvislosti s produktem, který:
 1. se vyskytuje pouze v oznamující členské zemi nebo
 2. dosud nebyl uveden na trh nebo
 3. již není na trhu.

- **Odmítnutí na hranicích (Border rejection notification)**

Předmětem oznámení jsou potraviny anebo krmiva, které byly zamítnuté na vstupu do Evropské unie z důvodu rizika.

- **Novinka (News notification)**

Všechny druhy informací vztahující se k bezpečnosti výrobků, které nebyly oznámeny členským státem jako „Varování“, „Informace“ nebo „Odmítnutí na hranicích“, ale které jsou považovány za důležité pro dozorové orgány členských států.

PRINCIPY FUNGOVÁNÍ RASFF V ČR

Zkušební provoz systému RASFF byl v České republice zahájen v srpnu roku 2003. V roce 2005 bylo vydáno nařízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv. Podpůrným strategickým dokumentem je usnesení vlády ČR ze dne 8. ledna 2014 č. 25/2014 k návrhu Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2014–2020. V současné době funguje systém RASFF v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a § 16b zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.

Úkoly členů sítě definuje nařízení vlády č. 98/2005 Sb. Detailněji jsou upraveny v dokumentu Metodický postup přenosu informací v rámci systému RASFF v České republice, který je závazný pro všechny členy sítě RASFF v České republice, a ve kterém jsou definovány vnitřní postupy jednotlivých ústředních orgánů státní správy.

Evropská komise komunikuje v členských státech s tzv. národními kontaktními místy (NKM). NKM v České republice bylo zřízeno při Státní zemědělské a potravinářské inspekci (SZPI). NKM v České republice dále komunikuje s členy sítě, resp. jejich kontaktními osobami (viz Obrázek č. 1). Celý systém v České republice je pak koordinován Ministerstvem zemědělství (MZe), konkrétně sekretariátem Koordinační skupiny bezpečnosti potravin (KSBP), v součinnosti s Ministerstvem zdravotnictví ČR (MZ).

Publikačním centrem, které shromažďuje a zveřejňuje informace, je odbor bezpečnosti potravin MZe.

Jednotlivými členy sítě RASFF v ČR jsou:

- Ministerstvo zemědělství^{1,2}
- Ministerstvo zdravotnictví ČR^{1,2}
- Ministerstvo spravedlnosti^{2,3}
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost^{2,3}
- Státní zemědělská a potravinářská inspekce^{2,4}
- Státní veterinární správa^{2,5}
- Orgány ochrany veřejného zdraví (Ministerstvo zdravotnictví ČR)^{2,6}
- Orgány ochrany veřejného zdraví (Ministerstvo vnitra)^{2,3}
- Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský^{2,7}
- Celní orgány^{2,3}
- Orgány veterinárního dozoru (Ministerstvo obrany)^{2,8}

¹ § 15 odst. 3 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

² Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika a ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

³ § 14 odst. 2 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁴ § 15 odst. 4 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

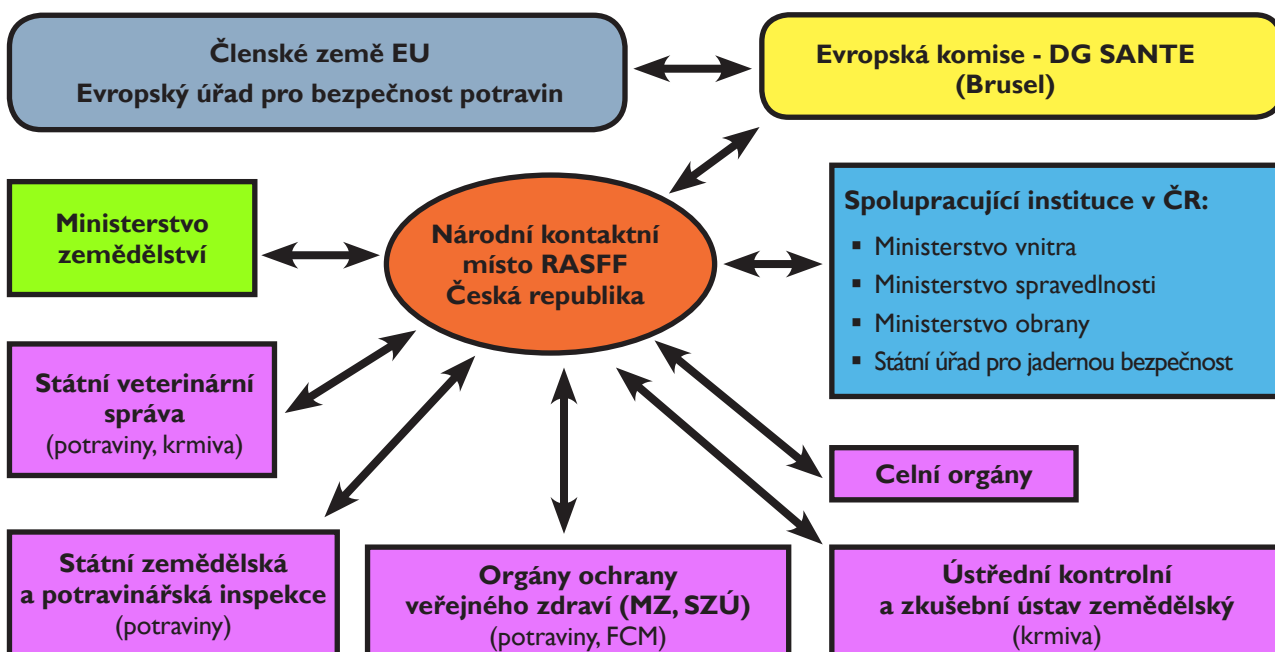
⁵ zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁶ § 78 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁷ § 16 odst. 1 zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů

⁸ § 43 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Obrázek č. I: Schéma fungování RASFF v ČR

Zástupci členů sítě RASFF se na základě informací získaných z hlášení při řešení jednotlivých případů obracují přímo na zainteresované subjekty. Pokud nastane potřeba informovat veřejnost, provozovatel tak musí učinit sám. Jednotliví členové sítě však mohou k případům dle svých kompetencí vydávat tiskové zprávy, které jsou pak zveřejněny na jejich webových stránkách a na webu www.bezpecnostpotravin.cz.

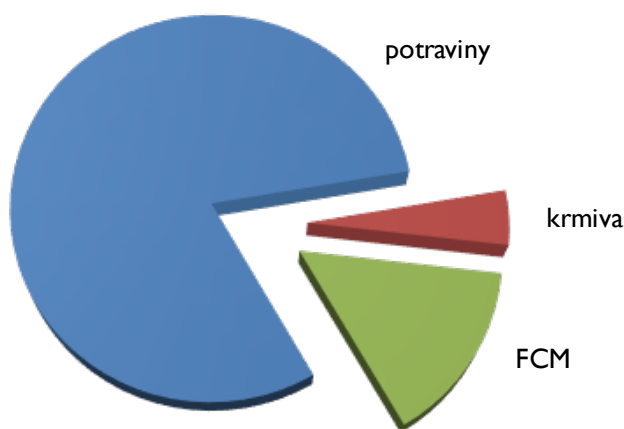
Pro koordinaci postupů v rámci sítě RASFF funguje pracovní skupina, ve které jsou zastoupeni členové sítě RASFF. Jednání pracovní skupiny je svoláváno v případě potřeby, minimálně však jednou ročně. Na programu jednání jsou zejména informace projednávány v rámci pracovní skupiny Evropské komise. V roce 2015 se pracovní skupina sešla jednou.

Pracovník národního kontaktního místa při SZPI zastupuje ČR na pravidelných jednáních Pracovní skupiny pro RASFF při Evropské komisi, která zahrnuje delegáty všech členských států Evropské unie. Pracovní skupina řeší především organizaci jednotných postupů systému RASFF v EU.

STATISTIKA OZNÁMENÍ V ROCE 2015

Z celkového počtu 3 049 originálních oznámení zpracovaných na úrovni Evropské unie v roce 2015 se České republiky týkalo celkem 155 oznámení (viz Přílohy A, B, Tabulka č. 2). Jedná se o oznámení, ve kterých byla Česká republika uvedena jako země původu nebo do ní byl výrobek distribuován nebo ve kterých byla Česká republika uvedena jako dodavatel. Počet oznámení v kategoriích Varování, Informace, Odmítnutí na hranicích a Novinka byl v České republice v poměru 76 : 64 : 12 : 3. Nejvíce oznámení (81 %) se týkalo potravin, 15 % tvořila oznámení týkající se materiálů přicházejících do styku s potravinami (FCM) a 4 % oznámení se týkala krmiv (viz Graf č. 1).

Graf č. 1: Podíl oznámení týkajících se potravin a krmiv na celkovém počtu oznámení týkajících se České republiky v roce 2015

Z celkového počtu 155 oznámení bylo v roce 2015 Českou republikou přijato 99 oznámení (65 %), 44 oznámení bylo odesláno jako výsledek kontroly trhu (28 %), 12 oznámení bylo odesláno jako výsledek kontroly dovozu potravin a surovin ze třetích zemí (7 %).

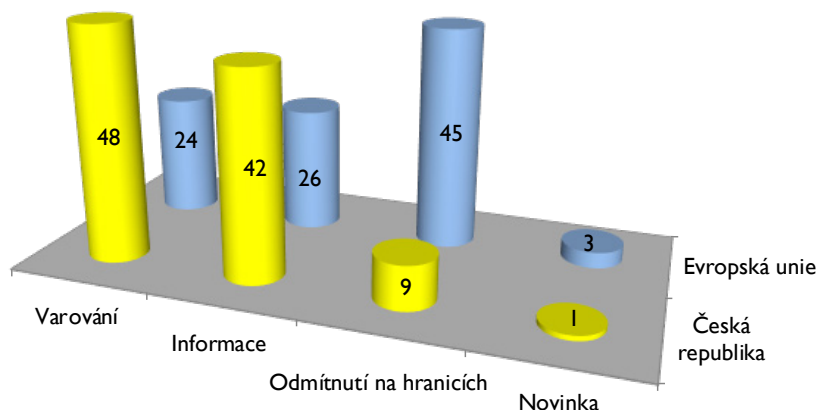
V následující tabulce (Tabulka č. 1) je patrná změna v počtu oznámení odeslaných, zjištěných na základě kontroly trhu, v porovnání s rokem 2014. Celkový počet oznámení za rok 2015 se snížil o 22 % v porovnání s rokem předchozím.

Tabulka č. 1: Vývoj počtu oznámení týkajících se České republiky od roku 2005

Rok	Oznámení přijatá	Oznámení odeslaná kontrola trhu	Oznámení odeslaná kontrola dovozu	Celkem
2005	51	38	7	96
2006	75	73	4	152
2007	76	72	2	150
2008	62	52	4	118
2009	118	60	9	187
2010	87	83	7	177
2011	97	93	4	194
2012	72	63	8	144
2013	103	56	14	173
2014	128	55	15	198
2015	99	44	12	155
změna oproti roku 2014	-23 %	-20 %	-20 %	-22 %

V Grafu č. 2 je znázorněn procentuální podíl jednotlivých oznámení (Varování, Informace, Odmítnutí na hranicích a Novinka) v České republice a na úrovni Evropské unie v roce 2015. V rámci Evropské unie se vyskytlo nejvíce Odmítnutí na hranicích, zatímco v České republice tvoří největší položku kategorie Varování.

Graf č. 2: Podíl jednotlivých oznámení (v %) podle kategorií na úrovni České republiky a Evropské unie v roce 2015

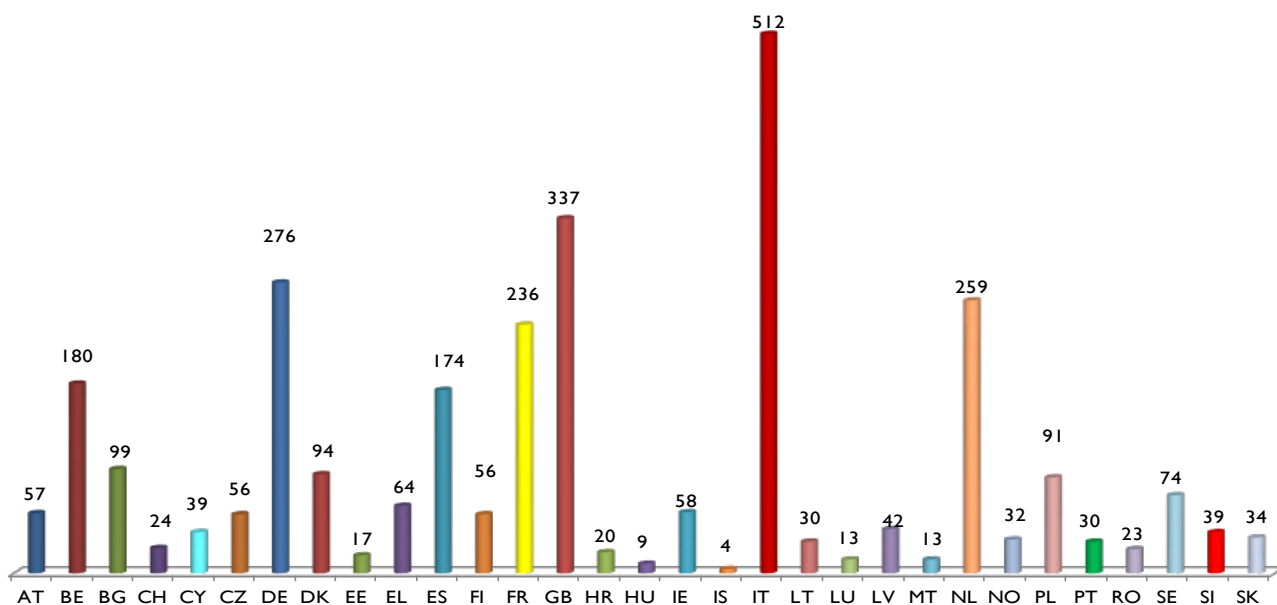

Na úrovni Evropské unie bylo předáno prostřednictvím systému RASFF celkem 3 049 originálních oznámení, z nichž 775 bylo klasifikováno jako Varování, 392 jako Informační oznámení vyžadující další údaje, 495 jako Informační oznámení zasílané na vědomí a 1 387 jako Odmítnutí na hranicích. Tato originální oznámení vyvolala 6 204 navazujících oznámení. V porovnání s rokem 2014 se snížil počet originálních oznámení o 3,4 %, avšak počet navazujících oznámení vzrostl o 14,6 %.

Z celkového počtu 3 049 originálních oznámení v roce 2015 odeslala Česká republika 56 notifikací (2 %). Nejvíce oznámení bylo zasláno Evropské komisi ze strany Itálie (512), Spojeného království (337), Německa (276) a Nizozemska (259).

V následujícím grafu (Graf č. 3) je znázorněn počet oznámení odeslaných Evropské komisi jednotlivými členskými státy na základě kontroly trhu, kontroly dovozu, stížností spotřebitelů a vlastním záchytem podniků.

Graf č. 3: Počet oznámení přijatých Evropskou komisí z jednotlivých členských států EU v roce 2015

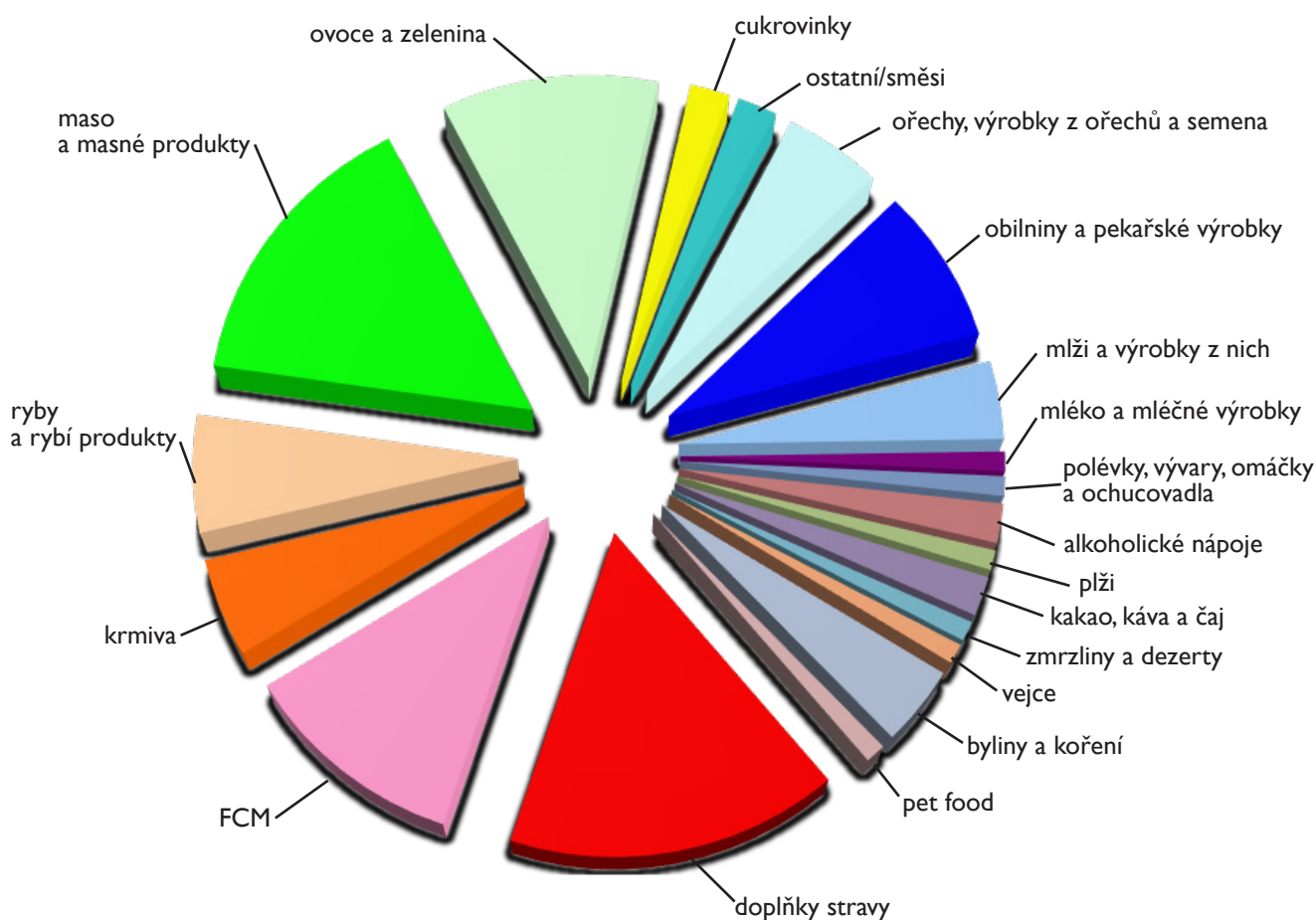
OZNÁMENÍ PŘIJATÁ SYSTÉMEM RASFF V ČR

V roce 2015 NKM přijalo 99 oznámení týkající se České republiky. Z tohoto množství spadalo 54 oznámení do kompetence SZPI, 30 oznámení spadalo do působnosti Státní veterinární správy (SVS), 11 oznámení řešily orgány ochrany veřejného zdraví (OOVZ) a 3 oznámení řešil Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ). Další 1 případ byl šetřen ve spolupráci více dozorových orgánů (SVS a ÚKZÚZ) z důvodu následné distribuce v rámci ČR.

Počet přijatých oznámení v kategoriích Varování, Informace a Novinka byl v poměru 63: 33: 3.

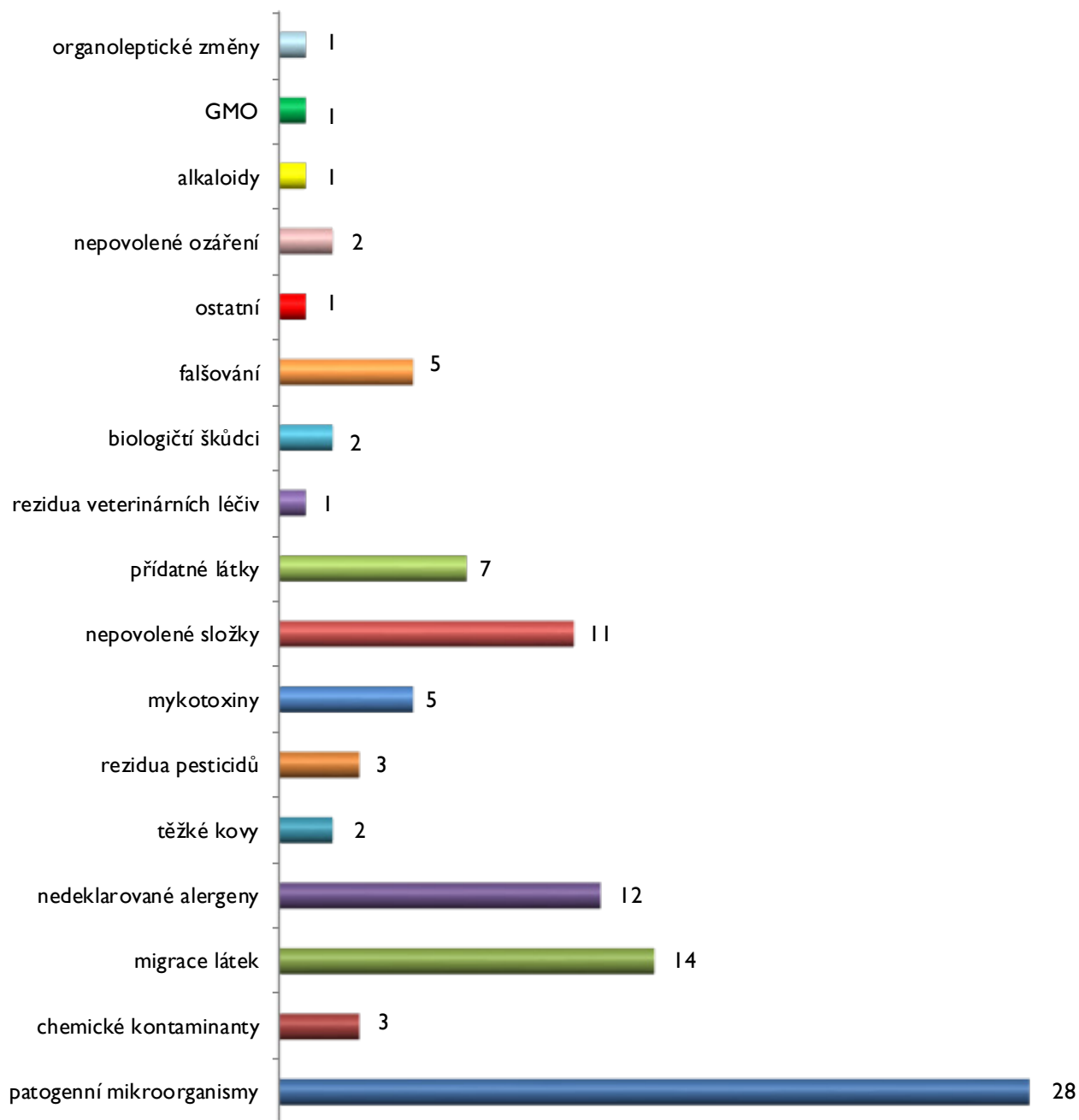
Největší podíl nevyhovujících potravin se vyskytoval v kategorii doplňky stravy (viz Graf č. 4), nejčastější pochybení v této kategorii se týkalo obsahu nepovolených látek. Další významnou skupinu nevyhovujících výrobků představuje kategorie maso a masné výrobky, kdy byly zjištěny zejména patogenní mikroorganismy v kuřecím masu. Třetí v pořadí, co do počtu přijatých oznámení, byly kategorie materiálů přicházejících do styku s potravinami (FCM) a ovoce a zelenina.

Graf č. 4: Oznámení přijatá v roce 2015, rozdělená dle kategorie nevyhovujícího výrobku

Nejpočetnější skupinu rizikových výrobků představovaly výrobky kontaminované patogenními mikroorganismy, nejčastěji se vyskytovaly bakterie rodu *Salmonella* (viz Graf č. 5). Další početnou skupinu nebezpečí představují migrace složek z materiálů, které jsou určeny pro styk s potravinami.

Graf č. 5: Oznámení přijatá v roce 2015, rozdělená podle typu nebezpečí

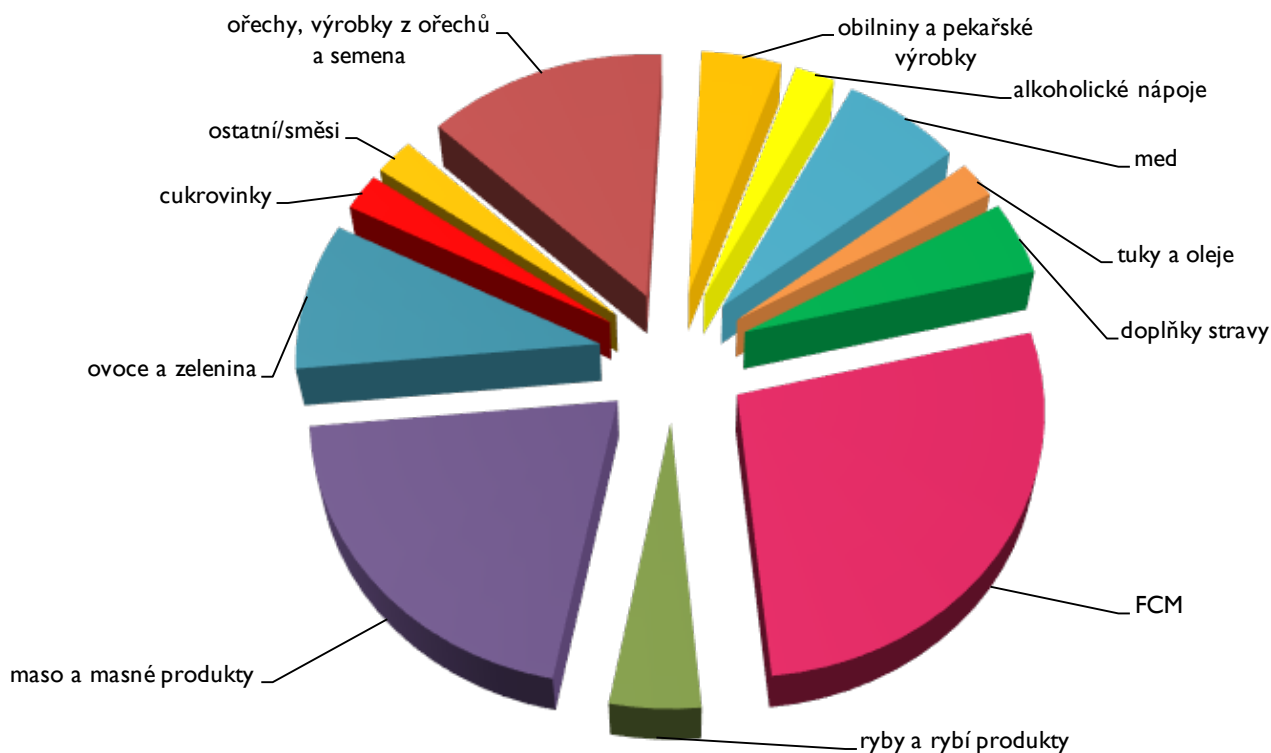
OZNÁMENÍ ODESLANÁ SYSTÉMEM RASFF Z ČR TÝKAJÍCÍ SE KONTROLY TRHU

V roce 2015 odeslala Česká republika na Evropskou komisi (DG SANTE) 44 oznámení v kategorii kontrola trhu. SZPI oznámila do systému RASFF 18 případů, SVS 12 případů a OOVZ 12 případů. SZPI a SVS spolupracovaly na šetření 2 případů.

Počet odeslaných oznámení v kategoriích Varování a Informace byl v poměru 13: 31.

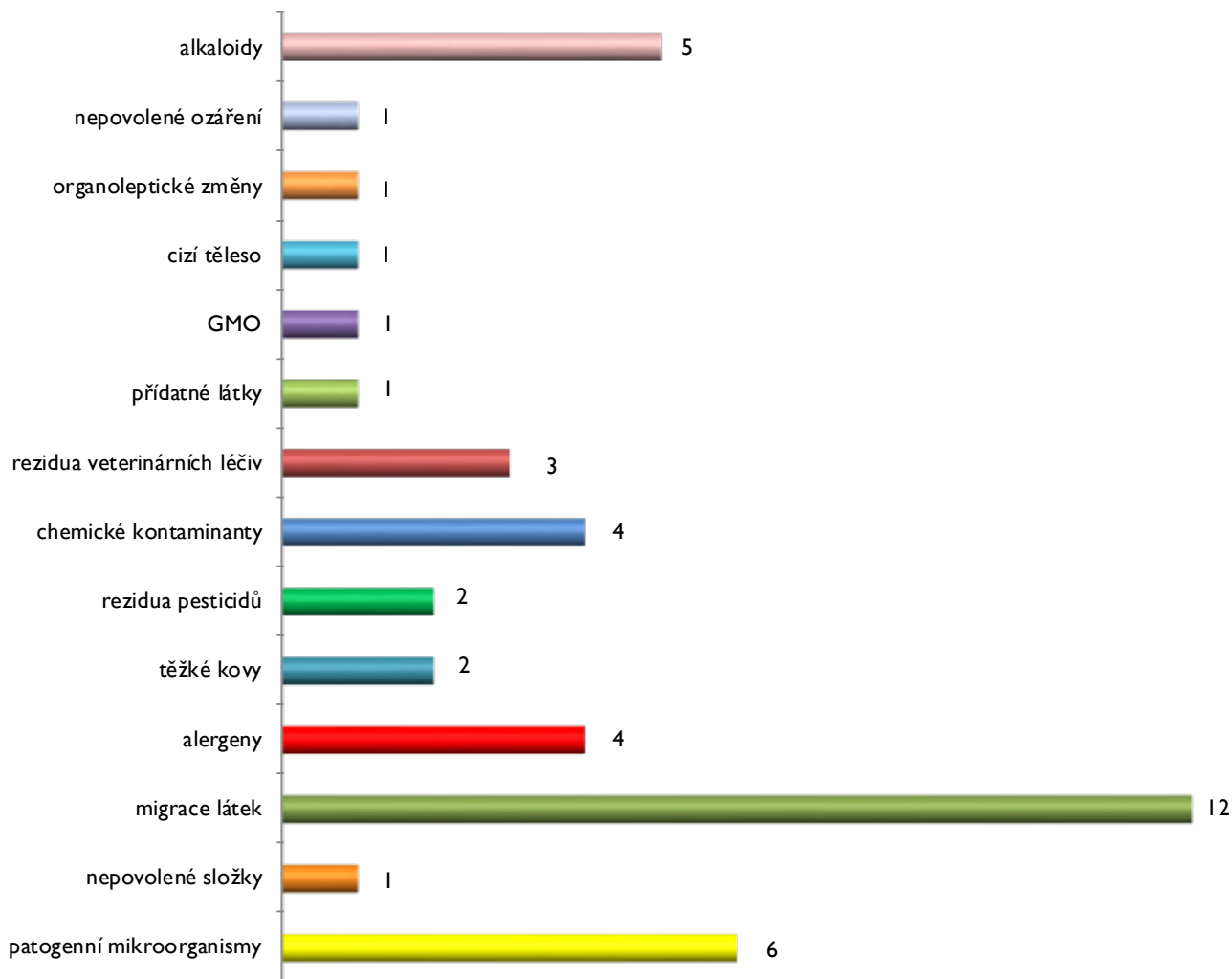
Při kontrole trhu patřilo nejvíce nevyhovujících výrobků do kategorie materiálů přicházejících do styku s potravinami a maso a masné výrobky (viz Graf č. 6). V kategorii materiálů přicházejících do styku s potravinami byly zaznamenány zejména migrace formaldehydu a primárních aromatických aminů, v kategorii maso a masné produkty se jednalo hlavně o patogenní mikroorganismy (rod *Salmonella*).

Graf č. 6: Oznámení odeslaná na základě kontroly trhu v roce 2015, rozdělená podle kategorie nevyhovujícího výrobku

U oznámení odeslaných na základě kontroly trhu (viz Graf č. 7) tvořily největší podíl z hlediska typu nebezpečí opět migrace složek z materiálů určených pro styk s potravinami. Mezi další nejčtenější nebezpečí patřila přítomnost patogenních mikroorganismů (zejména rod *Salmonella*) v kuřecím masě.

Graf č. 7: Oznámení odeslaná na základě kontroly trhu v roce 2015, rozdělená podle typu nebezpečí

OZNÁMENÍ ODESLANÁ SYSTÉMEM RASFF Z ČR TÝKAJÍCÍ SE KONTROLY DOVOZU

Celkem bylo v roce 2015 ze vstupního bodu ČR na trh EU odmítnuto 12 nevyhovujících zásilek (viz Tabulka č. 2). Ve všech případech oznámení řešily ve spolupráci SZPI a GŘC. Zeměmi původu byly Vietnam, Ukrajina, Čína, Indie, Laos a Turecko. Oznámení byla řazena do kategorie Odmítnutí na hranicích.

Tabulka č. 2: Oznámení odeslaná systémem RASFF z ČR týkající se kontroly dovozu v roce 2015

Datum	Produkt	Nebezpečí	Země původu	Dozorový orgán
16. 1. 2015	doplňky stravy	nepovolené složky <i>Stephania</i> a <i>Chelidonium majus</i>	Vietnam, Ukrajina	SZPI, GŘC
29. 1. 2015	nakládaná cibule	poškození obalů, kontaminace plísní a hmyzem	Vietnam	SZPI, GŘC
6. 3. 2015	kvetoucí čaj	oxadixyl	Čína	SZPI, GŘC
17. 3. 2015	mletý muškátový oříšek	ozářeno v nepovolené ozařovně	Indie přes Izrael	SZPI, GŘC
17. 3. 2015	surovina pro výrobu doplňků stravy	nepovolená látka 5-hydroxytryptophan	Čína	SZPI, GŘC
21. 4. 2015	konzervované bambusové výhonky	korozí a poškození obalů	Čína	SZPI, GŘC
29. 4. 2015	zelený čaj Sichuan	chlorpyrifos, buprofezin	Čína	SZPI, GŘC
3. 9. 2015	doplňěk stravy – Yellow Vital	nepovolená látka sildenafil	Čína	SZPI, GŘC
22. 9. 2015	červené chilli papričky	profenofos a chlorfenapyr	Laos přes Vietnam	SZPI, GŘC
8. 10. 2015	bazalka čerstvá	fenpropathrin	Laos přes Vietnam	SZPI, GŘC
8. 10. 2015	chilli papričky	metamidophos	Laos přes Thajsko	SZPI, GŘC
18. 11. 2015	sušené fíky	aflatoxiny	Turecko	SZPI, GŘC

- I. Celní úřad pro Jihomoravský kraj, ve spolupráci se SZPI zadržel při cílené kontrole zásilku doplňků stravy z Ukrajiny a Vietnamu. Doplněk stravy Phong Te Thap původem z Vietnamu obsahoval složku *Stephania*, jejíž použití není na základě platné potravinářské legislativy v ČR povoleno⁹. Zásilka o počtu 300 balení (po 200 ml) byla zadržena a nebyla propuštěna do volného oběhu. Doplněk stravy Detoksifit původem z Ukrajiny obsahoval složku *Chelidonium majus* (vlastovičnick větší), jejíž použití není na základě platné potravinářské legislativy v ČR povoleno⁹. Zásilka o počtu 60 balení (20 sáčků po 1,5 g) byla zadržena a nebyla propuštěna do volného oběhu. Doplněk stravy Feminal původem z Ukrajiny obsahoval složku *Chelidonium majus* (vlastovičnick větší), jejíž použití není na základě platné potravinářské legislativy v ČR povoleno⁹. Zásilka o počtu 50 balení (po 30 ml) byla zadržena a zlikvidována. Doplnky stravy Phong Te Thap a Detoksifit byly následně propuštěny do režimu tranzit a odeslány příjemci na Slovensko.

2. Celní úřad pro Středočeský kraj, územní pracoviště Rudná, zadržel při kontrole zásilku nakládané cibule původem z Vietnamu, u které byly poškozeny obaly, které byly napadeny plísní a hmyzem. Zásilka o počtu 180 plastových kanystrů (po 20 kg) byla zadržena, nebyla propuštěna do volného oběhu a pod celním dohledem byla zničena.
3. Celní úřad Praha Ruzyně ve spolupráci se SZPI zadržel při cílené kontrole zásilku obsahující kvetoucí zelený čaj původem z Číny, u kterého byl zjištěn vysoký obsah reziduí pesticidu. Laboratorními vyšetřeními provedenými ve zkušební laboratoři SZPI v Praze bylo zjištěno překročení maximálního limitu reziduí pro oxadixyl (nalezeno 0,054 mg.kg⁻¹, MRL (maximální limit reziduí) je 0,02 mg.kg⁻¹). Zásilka o počtu 14 kartonů s celkovou hmotností 219 kg byla zadržena a vrácena zpět.
4. Celní úřad Praha Ruzyně ve spolupráci se SZPI zadržel při kontrole zásilku obsahující mletý muškátový oříšek původem z Indie, který byl v Izraeli ozářen v nepovolené ozařovně. Ozařovna není uvedena na seznamu provozoven, které jsou schváleny pro ozařování potravin ve třetích zemích. Na obalu byl uveden název ozařovny, symbol ozářené potraviny a další informace pravděpodobně v hebrejštině, ale v doprovodných dokumentech nebyly uvedeny detaily o ozáření. Zásilka o hmotnosti 25 kg byla zadržena a vrácena zpět.
5. Celní úřad Praha Ruzyně při cílené kontrole zadržel zásilku obsahující suroviny pro doplňky stravy, která mimo jiné obsahovala 5-hydroxytryptofan, jehož použití není na základě platné potravinářské legislativy v ČR povoleno⁹. Zásilka o celkové hmotnosti 100 kg byla zadržena a nebyla propuštěna do volného oběhu.
6. Celní úřad pro hl. město Prahu, celní oddělení Uhřetěves, zadržel při cílené kontrole zásilku konzervovaných bambusových výhonků původem z Číny, u kterých byly zkorodovány a poškozeny obaly. Zásilka o celkové hmotnosti 9 000 kg byla zadržena a vrácena zpět.
7. Celní úřad Praha Ruzyně ve spolupráci se SZPI zadržel při cílené kontrole zásilku o celkové hmotnosti 81 kg, která obsahovala 3 druhy zeleného čaje původem z Číny; testovány byly všechny. Pouze u zeleného čaje Sichuan byl zjištěn vysoký obsah reziduí pesticidů. Laboratorními vyšetřeními provedenými ve zkušební laboratoři SZPI v Praze bylo zjištěno překročení maximálního limitu reziduí pro chlorpyrifos (nalezeno 0,71 mg.kg⁻¹, MRL je 0,1 mg.kg⁻¹) a pro buprofezin (nalezeno 0,19 mg.kg⁻¹, MRL je 0,05 mg.kg⁻¹). Zelený čaj Sichuan o celkové hmotnosti 20 kg byl zadržen a nebyl propuštěn do volného oběhu.
8. Celní úřad pro Zlínský kraj, územní pracoviště ve Valašském Meziříčí, zadržel při cílené kontrole zásilku doplňku stravy Yellow Vital původem z Číny. V tomto doplňku stravy byla zjištěna přítomnost sildenafilu, jehož použití není na základě platné potravinářské legislativy v ČR povoleno⁹. Zásilka o celkové hmotnosti 47,52 kg byla zadržena a zlikvidována.
9. Celní úřad Praha Ruzyně ve spolupráci se SZPI zadržel při cílené kontrole zásilku červených chilli papriček původem z Laosu, u kterých byl zjištěn vysoký obsah reziduí pesticidů. Laboratorními vyšetřeními bylo zjištěno překročení maximálního limitu reziduí pro chlorfenapyr (nalezeno 0,04 mg.kg⁻¹, MRL je 0,01 mg.kg⁻¹) a pro profenofos (nalezeno 0,022 mg.kg⁻¹, MRL je 0,01 mg.kg⁻¹). Také byla potvrzena přítomnost dalších reziduí (acetamiprid, azoxystrobin, buprofezin, carbendazim, cypermethrin,

⁹ Předmětný doplněk stravy obsahuje složku, která je zakázána při výrobě potravin podle Přílohy 4 vyhlášky MZ č. 225/2008 Sb., kterou se stanoví požadavky na doplňky stravy a na obohacování potravin. Doplněk stravy nelze uvést na trh ČR.

difenoconazole, dimethoate, hexaconazole, chlorantraniliprole, chlorpyrifos, imidacloprid, metalaxyl, propiconazole, pyraclostrobin, pyridaben a tricyclazole). Zemí původu je označen Laos, ale zásilka byla přepravována vietnamským přepravcem, kdy boxy byly označeny jako vietnamské. Zásilka ve skutečnosti obsahovala 385 kg chilli papriček, dovozce deklaroval pouze 371 kg. Zásilka byla zadržena a zlikvidována.

10. Celní úřad Praha Ruzyně ve spolupráci se SZPI zadržel při cílené kontrole zásilku bazalky původem z Laosu, u které byl zjištěn vysoký obsah reziduí pesticidu. Laboratorními vyšetřeními provedenými ve zkušební laboratoři SZPI v Praze bylo zjištěno překročení maximálního limitu reziduí pro fenpropathrin (bylo nalezeno 0,11 mg.kg⁻¹, MRL je 0,01 mg.kg⁻¹). Zemí původu je označen Laos, zásilka byla přepravována vietnamským dovozcem. Zásilka ve skutečnosti obsahovala 327 kg bazalky, dovozce deklaroval 316 kg. Zásilka byla zadržena a nebyla propuštěna do volného oběhu.
11. Celní úřad Praha Ruzyně ve spolupráci se SZPI zadržel při cílené kontrole zásilku červených chilli papriček původem z Laosu, u kterých byl zjištěn vysoký obsah reziduí pesticidu. Laboratorními vyšetřeními bylo zjištěno překročení maximálního limitu reziduí pro methamidophos (nalezeno 0,027 mg.kg⁻¹, MRL je 0,01 mg.kg⁻¹). Zemí původu je označen Laos, zásilka byla přepravována z Thajska. Zásilka ve skutečnosti obsahovala 252 kg chilli papriček, dovozce deklaroval 311 kg. Zásilka byla zadržena, nebyla propuštěna do volného oběhu a následně byla zlikvidována.
12. Celní úřad pro Středočeský kraj, územní pracoviště v Rudné, zadržel při cílené kontrole zásilku sušených fíků s rýžovou moukou původem z Turecka, u kterých byl zjištěn vysoký obsah aflatoxinů. Laboratorními rozbory provedenými ve zkušební laboratoři SZPI v Praze bylo zjištěno překročení maximálního limitu pro aflatoxin B₁ (maximální limit je 6 µg.kg⁻¹, nalezeno bylo 18,49 µg.kg⁻¹) a také překročení maximálního limitu pro sumu aflatoxinů (B₁+B₂+G₁+G₂) – maximální limit je 10 µg.kg⁻¹, nalezeno bylo 19,2 µg.kg⁻¹. Dodávka o celkové hmotnosti 4 235 kg byla zadržena a vrácena zpět do Turecka.

V roce 2015 byla Česká republika označena jako země původu (viz Tabulka č. 3) ve 21 případech z celkových 143 oznámení (Oznámení přijatá a Oznámení odeslaná týkající se kontroly trhu). Nejčastějším nebezpečím byla zjištění nedeklarovaných alergenů a použitých surovin a použití nepovolené složky v potravinách.

Tabulka č. 3: Oznámení, ve kterých byla v roce 2015 uvedena Česká republika jako země původu

Datum	Produkt	Nebezpečí	Oznamuje	Dozorový orgán
13. 2. 2015	alkoholický nápoj obsahující Cannabis	nepovolená látka THC	Kypr	SZPI
24. 2. 2015	koktejlový pomeranč	nedeklarovaný a příliš vysoký obsah barviv E110 a E124	Maďarsko	SZPI
2. 4. 2015	pražská šunka	nedeklarovaná sója	Slovensko	SVS
7. 5. 2015	doplněk stravy bio sušený list gravioly	nepovolená PNT graviola (Annona muricata)	Finsko	SZPI
7. 5. 2015	chlazené kuřecí maso	Salmonella enteritidis	ČR	SVS
12. 5. 2015	vlašské ořechy	zámotky, škůdci	Slovensko	SZPI
28. 5. 2015	bezlepkový rýžový a pohankový křehký chléb	nedeklarovaný lepek	Francie	SZPI
23. 6. 2015	jahodový kompot v mírně sladkém nálevu	nepovolené barvivo E124	Slovensko	SZPI
14. 7. 2015	acai nanuk	mléko, sójový lecitin, laktóza	Nizozemsko	SVS
15. 7. 2015	hrozinky	ochratoxin	Slovensko	SZPI
20. 7. 2015	doplněk stravy Syne	synefrin	Norsko	SZPI
21. 7. 2015	doplňky stravy	papain a bromelain	Norsko	SZPI
24. 7. 2015	jahodový kompot	nepovolené barvivo E124	Slovensko	SZPI
13. 8. 2015	kukuřičná strouhanka	DON, zearalenon	Německo	SZPI
15. 9. 2015	mražená kuřecí křídla	Salmonella enteritidis	Malta	SVS
18. 9. 2015	pivo	nebezpečí poranění ústní dutiny v důsledku konzumace	Švédsko	SZPI
3. 11. 2015	krmná pšenice	Salmonella	Německo	SVS
5. 11. 2015	paštika	nedeklarovaná sója	Slovensko	SZPI
26. 11. 2015	čiroková mouka	atropin a skopolamin	ČR	SZPI
30. 11. 2015	sklenice s potiskem	migrace kadmia a olova	Polsko	OOVZ
8. 12. 2015	cereální tyčinka	nedeklarované arašídy	Finsko	SZPI

HODNOCENÍ ZDRAVOTNÍCH RIZIK PROVEDENÉ V SOUVISLOSTI S PŘÍPADY RASFF

Centrum zdraví, výživy a potravin Státního zdravotního ústavu je kontaktním místem RASFF pro OOVZ. Na podnět NKM provádí tzv. rychlé hodnocení zdravotních rizik. Tabulka č. 4 uvádí přehled případů vyžadujících rychlé hodnocení zdravotních rizik pro zdůvodnění, zda má být případ nahlášen do RASFF.

Tabulka č. 4: Případy vyžadující rychlé hodnocení zdravotních rizik

Datum požadavku	Produkt	Země původu	Nebezpečí	Počet látek při hodnocení mixtur ¹⁰	Škodlivé pro zdraví ¹¹
20. 3. 2015	majoránka sušená drhnutá	Egypt	chlorpyrifos a profenofos	6	ne
24. 3. 2015	zelí čínské	Polsko	thiofanát-methyl	2	ne
8. 4. 2015	mrkev	Nizozemsko	chlorpropham	4	ne
12. 6. 2015	jahody	Španělsko	chlorečnany	7	ne
3. 7. 2015	brambory konzumní rané	Řecko	fenamiphos	3	ano
31. 8. 2015	celer bulvový	ČR	bifenyl	1	ne
30. 9. 2015	mák modrý	ČR	propamocarb	1	ne
6. 10. 2015	bazalka čerstvá	Vietnam	fenpropathrin	7	ne
6. 10. 2015	černý čaj sypaný	Čína	acetamiprid	3	ne
6. 10. 2015	chilli papričky	Vietnam	metamidophos	11	ne
9. 10. 2015	jablka	ČR	bitertanol	9	ano
12. 10. 2015	žampiony čerstvé	ČR	didecyldimethyl-amonium chlorid	1	ne
12. 10. 2015	hroznové víno stolní	ČR	folpet	4	ne
16. 10. 2015	švestky sušené	neuveдено	tetramethrin	6	ano
10. 11. 2015	hroznové víno stolní modré	ČR	folpet	3	ne
2. 12. 2015	zelený čaj sypaný	Čína	acetamiprid a imidacloprid	9	ne
7. 12. 2015	máta čerstvá	Izrael	chlorečnany	2	ne

¹⁰ při hodnocení byla vzata v úvahu i přítomnost dalších látek, např. reziduí pesticidů

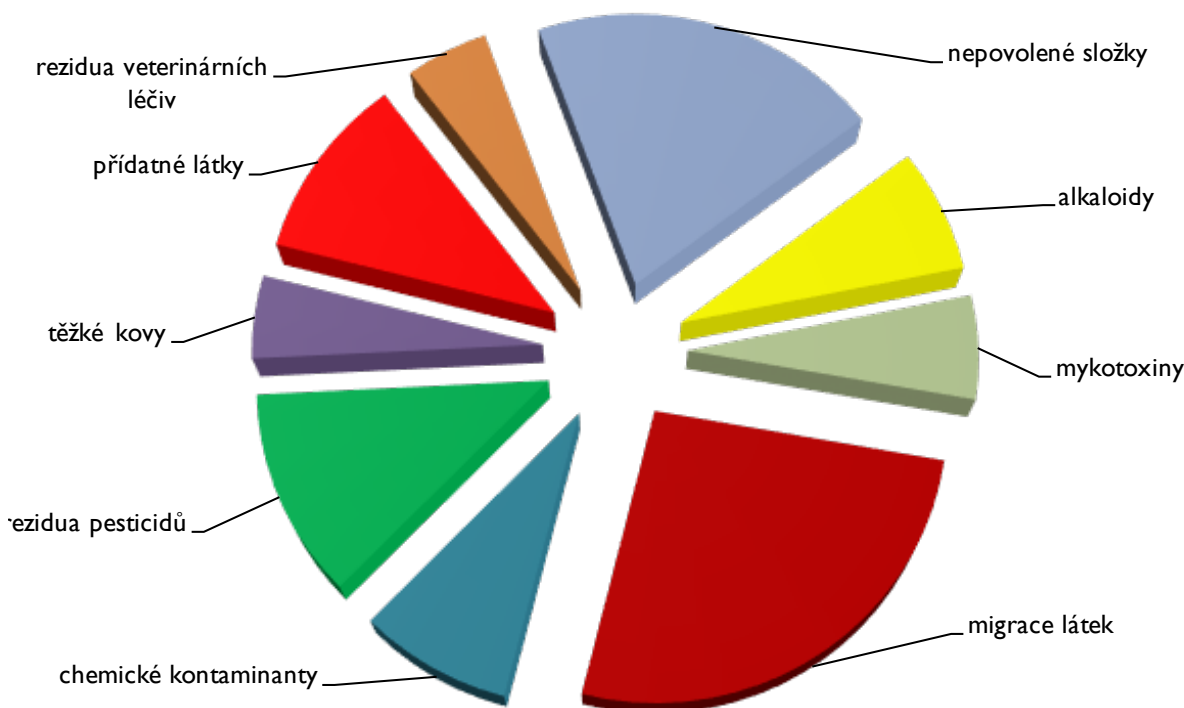
¹¹ potravina vykazovala parametry škodlivosti pro zdraví člověka

OZNÁMENÍ TÝKAJÍCÍ SE ČR ROZDĚLENÁ PODLE TYPU NEBEZPEČÍ

Kontaminace chemickými a jinými látkami

V roce 2015 NKM pro RASFF v České republice přijalo 44 oznámení spadajících do této kategorie (44 % z počtu přijatých oznámení). Při kontrole trhu bylo odesláno na Evropskou komisi (DG SANTE) 31 oznámení (70 % z počtu oznámení zjištěných při kontrole trhu) a při kontrole dovozu bylo odesláno 9 oznámení (75 % z počtu oznámení zjištěných při kontrole dovozu) spadající do této kategorie. Předmětem notifikací byly především výrobky, u kterých byla zjištěna migrace složek z předmětů určených pro styk s potravinami, dále výrobky, které obsahovaly chemické látky (zejména nepovolené složky v doplňcích stravy) a rezidua pesticidních látek (viz Graf č. 8).

Graf č. 8: Četnost jednotlivých kontaminantů v roce 2015

Co se týká jednotlivých zemí, které byly označeny jako země původu výrobků s výskytem chemické kontaminace (viz Tabulka č. 5), nejčastěji se vyskytovala oznámení týkající se doplňků stravy (nepovolené chemické látky) a FCM (migrace primárních aromatických aminů a formaldehydu) původem z Číny. Další v pořadí je ČR s 8 hlášení, které se týkaly zejména nepovolených chemických látek v doplňcích stravy.

Tabulka č. 5: Přehled zemí původu výrobků s nejčastějším výskytem chemické kontaminace v roce 2015

Země původu	Počet oznámení	Kategorie výrobku	Nebezpečí
Čína	27	cukrovinky, FCM, doplňky stravy, ovoce a zelenina, ostatní/směsi, kakao, káva a čaj	přídavné látky, migrace chemických látek, nepovolené složky potravin, rezidua pesticidů, chemické látky
ČR	8	alkoholické nápoje, doplňky stravy, ovoce a zelenina, obilovina a výrobky z nich	nepovolené složky potravin, mykotoxiny, přídavné látky, alkaloidy
Polsko	6	doplňky stravy, krmivo, tuky a oleje, maso a masné výrobky	nepovolené složky potravin, chemické látky
Francie	5	pet food, krmivo, ořechy a ořechové výrobky a semena, alkoholické nápoje	přídavné látky, mykotoxiny, alkaloidy, chemické látky
USA	4	doplňky stravy	přídavné látky, nepovolené složky potravin
Německo	3	doplňky stravy, ořechy a výrobky z nich a semena, FCM	těžké kovy, mykotoxiny, migrace chemických látek
Vietnam	3	ryby a rybí výrobky, doplňky stravy	rezidua veterinárních léčiv, těžké kovy, nepovolené složky potravin
Ukrajina	3	med	rezidua veterinárních léčiv
Laos	3	byliny a koření	rezidua pesticidů
Hong Kong	3	FCM	migrace chemických látek
Španělsko	3	ryby a rybí výrobky	chemické látky, těžké kovy
Indie	2	doplňky stravy, FCM	nepovolené složky potravin, migrace chemických látek
Maďarsko	2	obiloviny a výrobky z nich, ovoce a zelenina	alkaloidy, chemické látky
neznámá	2	doplňky stravy, ovoce a zelenina	nepovolené složky potravin
Mexiko	2	ostatní/směsi	rezidua pesticidů
Pákistán	1	obiloviny a výrobky z nich	nepovolené složky potravin
Slovensko	1	ořechy a ořechové výrobky a semena	alkaloidy
Turecko	1	ovoce a zelenina	mykotoxiny
Írán	1	ovoce a zelenina	přídavné látky
Chile	1	ovoce a zelenina	přídavné látky
Řecko	1	ovoce a zelenina	rezidua pesticidů
Brazílie	1	ovoce a zelenina	rezidua pesticidů
Austrálie	1	ořechy a ořechové výrobky a semena	alkaloidy

PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH NEBEZPEČÍ U VYBRANÝCH KATEGORIÍ VÝROBKŮ

V roce 2015 SZPI řešila 18 případů týkajících se **ovoce a zeleniny**, notifikace se týkaly reziduí pesticidů (oxadixyl, chlorpyrifos, buprofezin, profenofos, chlorfenapyr, fenpropathrin, metamidofos, fenamifos, omethoate, dimethoate, isocarbophos). Ve zpracovaném ovoci a zelenině byly dále hlášeny nálezy aflatoxinů, nepovolené složky potravin, cizích částic, vysokého obsahu přídatných látek a výskytu patogenních mikroorganismů.

Co se týká **obilovin a obilných produktů**, v roce 2015 SZPI řešila celkem 10 případů. Oznámení se týkala zejména nedeklarovaného lepku v bezpečnostních výrobcích a výskytu mykotoxinů. Také byla hlášena 2 oznámení týkající se přítomnosti tropanových alkaloidů.

V kategorii **maso a masné produkty** bylo evidováno celkem 24 oznámení. Většinou se oznámení týkala přítomnosti patogenních mikroorganismů (jednalo se zejména o rod *Salmonella*), dále šlo o nedeklarované alergenů či nálezy kontaminujících látek.

SVS řešila v roce 2015 celkem 10 oznámení, která se týkala **ryb a produktů rybolovu** – byly hlášeny nálezy reziduí veterinárních léčiv a případy nadlimitního výskytu těžkých kovů, také se objevilo několik případů falšování.

V roce 2015 SZPI řešila 18 případů týkajících se **doplňků stravy**, další 3 případy byly řešeny ve vzájemné spolupráci SZPI a GŘC. Nejvíce pochybení v kategorii doplňků stravy tvořily nepovolené látky – šlo zejména o byliny, které nejsou platnou potravinářskou legislativou ČR povoleny. Jednalo se o rostliny rodu *Stephania* (obsahuje jedovaté alkaloidy) a *Chelidonium majus* (vlastovičník větší, obsahuje alkaloidy s farmaceutickými účinky). Druhou významnou skupinu tvořily chemické látky – v těchto případech šlo zejména o výskyt sildenafilu (látka na léčbu erektilní dysfunkce, je dostupná pouze v přípravcích na lékařský předpis), 5-hydroxytryptofanu (prekurzor serotoninu, melatoninu), yohimbinu (alkaloid, látka s farmakologickými účinky), papainu a bromelainu (enzymy, látky s farmakologickými účinky), progesteronu a 1-dehydroandrostenedionu (anabolické steroidy) a tetrahydrocannabinolu (THC). Dále byla zjištěna v doplňcích stravy přítomnost nepovolených potravin nového typu (PNT) a nadlimitní množství obohacujících a aditivních látek.

V roce 2015 řešily v kategorii **FCM** (materiály určené pro styk s potravinami) dozorové orgány 23 případů týkajících se převážně migrace látek. Nejčastějšími případy byly notifikace týkající se migrace formaldehydu, primárních aromatických aminů, melaminu a těžkých kovů. Dále byly hlášeny případy uvolňování kovových nebo plastových úlomků z některých předmětů určených pro styk s potravinami.

V kategorii **krmiv** šetřily ÚKZÚZ a SVS celkem 7 případů, jednalo se o nesprávné označení původu, přítomnost mikroorganismů, chemických kontaminantů či nadlimitní množství mykotoxinů a obohacujících látek.

Tiskové zprávy v roce 2015

V souvislosti s případy hlášenými systémem RASFF v ČR bylo vydáno Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí 11 tiskových zpráv a Státní veterinární správou 8 tiskových zpráv.

ZÁVĚR

V roce 2015 byl v České republice systémem RASFF z celkového počtu 155 oznámení zaznamenán největší podíl oznámení (přijatá, odeslaná na základě kontroly trhu a dovozu) v těchto kategoriích: maso a masné produkty (24 oznámení), materiály a výrobky určené pro styk s potravinami (23 oznámení) a doplňky stravy (21 oznámení).

V roce 2015 byl největší počet nevyhovujících výrobků zaznamenán v kategorii maso a masné produkty, nejčastějším důvodem byla přítomnost patogenních mikroorganismů (zejména rod *Salmonella*) a nedeklarování alergenních látek.

Druhou nejvýznamnější kategorií v počtu hlášení byly materiály a výrobky určené pro styk s potravinami, kdy se jednalo zejména o migrace primárních aromatických aminů a formaldehydu.

Počet oznámení řešených v systému RASFF v České republice se oproti předchozímu období snížil (o 22 %). Informace o oznámeních bylo možné v týdenních přehledech zjišťovat na stránkách www.bezpecnostpotravin.cz.

Spolupráce členů sítě v České republice za rok 2015 je hodnocena jako účinná, systém jako funkční a efektivní. Činnost je zabezpečována moderním technickým vybavením jednotlivých členů. Existence pracovní skupiny pro RASFF v ČR, která se pravidelně schází od roku 2002, se také ukazuje jako účinná. Jednání této skupiny se účastní kontaktní osoby členů sítě s cílem průběžného hodnocení funkčnosti systému, vzájemné informovanosti, školení osob v používání technických prostředků a návrhů na zdokonalení systému.

Česká republika se aktivně účastní jednání pracovní skupiny pro systém RASFF při Evropské komisi. Prostřednictvím svého zástupce v této pracovní skupině ČR prezentuje a prosazuje stanoviska na zlepšení fungování systému RASFF a podílí se na přípravě legislativy.

SLOVNÍČEK

Mykotoxiny

Jsou sekundární toxické metabolity vláknitých mikromycet, které patří mezi významné toxiny přírodního původu. Mykotoxiny jsou strukturně odlišné komplexní organické sloučeniny o nízké molekulové hmotnosti. Jsou nebílkovinné povahy, toxické pro člověka a živé organismy. V současné době je známo přes 300 mykotoxinů. I nadále jsou objevovány a chemicky charakterizovány další nové mykotoxiny. Hlavními producenty mykotoxinů jsou plísně rodu *Aspergillus*, *Penicillium* a *Fusarium*. Tvorba mykotoxinů je podmíněná biologickými, fyzikálními a chemickými faktory. Obsah mykotoxinů pak závisí na následujících faktorech: vlhkosti, teplotě, délce skladování, poškození obalu zrna, přítomnosti kyslíku, oxidu uhličitého, složení substrátu, mykologickém profilu toxinogenních vláknitých mikromycet, sporulaci, mikrobiálních interakcích a přítomnosti hmyzu.

- **Aflatoxiny** patří do skupiny mykotoxinů, které jsou pro lidi zvláště škodlivé, i v malém množství jsou považovány za karcinogenní. Aflatoxiny jsou produkovány téměř výlučně kmeny *Aspergillus flavus* a *Aspergillus parasiticus*. Produkce aflatoxinů silně závisí na teplotě, vlhkosti, přístupu vzduchu, struktuře a chemickém složení substrátu. Důležité jsou i vlivy doprovodné mikroflóry. Existují látky, které jsou schopny biosyntézu aflatoxinů do určité míry blokovat, jiné naopak jejich produkci zvyšují. Za základní se považují aflatoxiny B₁, B₂, G₁, a G₂, přičemž aflatoxin B₁ je nejsilnější přírodní karcinogen. Aflatoxiny produkované plísní *Aspergillus flavus* mohou infikovat plodiny, např. obilí, bavlnu, podzemnici olejnou a ořechy stromů. Mezi potraviny choulostivé na výskyt aflatoxinů patří arašidy, para ořechy, chilli koření, sušené ovoce (např. fíky), sója, kukuřice a výrobky z nich. Odvozené aflatoxiny se mohou nalézat také v mléku a v mléčných výrobcích (aflatoxiny M₁ a M₂). Tyto aflatoxiny jsou produkovány v procesu trávení přežvýkavci, kteří jsou krmeni kontaminovanými krmivy. Aflatoxiny jsou schopné vyvolat u člověka zánět jater, primární hepatom a stavy útlumu imunity. Většina problémů s aflatoxiny u nás souvisí především s dovezenými potravinami, krmivy a surovinami.
- **Ochratoxin A** se vyskytuje v řadě komodit jak rostlinného, tak živočišného původu. Za hlavní zdroje ochratoxinu A jsou pokládány cereálie, cereální produkty, vepřové maso, krev a vnitřnosti (játra, ledviny, výrobky z krve), dále káva, pivo, luštěniny, koření a zelený čaj. Mezi jeho další zdroje patří i sušené ovoce, jako např. fíky, rozinky, lékořice, grapefruitová šťáva, červené víno a vinný ocet.
- **Patulin** je v přirozených podmínkách znám především jako kontaminant jablek a výrobků z nich. Růst plísně a následná tvorba patulinu však běžně probíhá teprve při poškození povrchové tkáně plodu. Příležitostně byl také patulin zjištěn v ovoci s přirozenou hnědou hnilobou jako jsou banány, grepy, broskve, meruňky, ananas, borůvky, v plesnivých kompotech, hruškových džusech, ale také v malinách.
- Kukuřice, krmiva a potraviny na bázi kukuřice patří k nejvýznamnějším zdrojům **fumonisinů**. Dále se mohou nalézat v nudlích, koření (např. kari, kari pastách, chilli papričkách), pivu a chlebu.
- **Deoxynivalenol (DON)** je pravděpodobně nejběžnější a nejznámější mykotoxin kontaminující potraviny a krmiva z obilovin. Lze ho nalézt v dětské výživě z obilovin, v ječmeni a hotových výrobcích na bázi ječmene, v různých druzích kukuřice, pšenici a výrobcích z ní, v rýži, prosu, čiroku, otrubách, žitné mouce, chlebu, müsli, v pivu, v sójových bobech, česneku, bramborech.
- **Zearalenon** je běžně nacházen v potravinách, hlavně cereáliích a cereálních produktech, zejména v oblastech s teplým podnebím. Vysoké koncentrace zearalenonu jsou spíše důsledkem nesprávného ošetření a uskladnění, než primárního vzniku před sklizní na poli. Zearalenon byl nalezen v potravinách jako obiloviny a výrobky z nich, ječmen, slad, pivo, kukuřice, cornflakes, popcorn, žito, oves, pšenice, chléb, rýže, čirok, proso, boby, ořechy, banány, chilli koření, koriandr, kari, fenykl, pepř, olej.

Polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU, PAH)

Polycyklické aromatické uhlovodíky jsou závažnou skupinou škodlivých látek vznikajících během neúplného hoření organických materiálů (uhlí, dřevo, pohonné hmoty) a působením vyšších teplot na potraviny při uzení, pražení, grilování, pečení, smažení apod. Nejčastěji vyskytujícími se PAU jsou: benzo(a)pyren, naftalen, acenaftalen, acenaften, fluoren, fenantren, antracen, fluoranten, pyren, benzo(a)antracen, chrysen, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, indeno(123-cd)pyren, dibenzo(ah)antracen.

Rezidua veterinárních léčiv

Jedná se o zbytky léčivých přípravků ze skupiny antibiotik a chemoterapeutik, které lze zjišťovat v živočišných tkáních zvířat určených k produkci potravin, pokud byla zvířatům tato léčiva podána jakoukoli povolenou formou včetně podání cestou medikovaného krmiva. Pokud nebyla u těchto veterinárních léčivých přípravků dodržena ochranná lhůta, tedy období mezi posledním podáním léčivého přípravku v souladu se zákonem o léčivech a okamžikem, kdy lze od těchto zvířat získávat živočišné produkty určené k výživě lidí, lze zbytky léčivých přípravků zjišťovat v hodnotách nad stanovený maximální limit reziduí. Při tomto zjištění je surovina/potravina nepoživatelná.

Potravinářské přídatné látky

Potravinářské přídatné látky (potravinářská aditiva) jsou látky, které se z technologických důvodů záměrně přidávají do potravin při jejich výrobě, zpracování, úpravě, balení, přepravě nebo skladování, a stávají se tak součástí konečné potraviny. Potravinářskými přídatnými látkami se rozumí látky, které se bez ohledu na jejich výživovou hodnotu zpravidla nepoužívají samostatně, ani jako potravina, ani jako charakteristická potravinová přísada. K nejvíce používaným aditivům patří barviva, náhradní sladidla, konzervační látky, antioxidanty, látky chuťové a zahušťovadla.

Těžké kovy

Olovo se do potravního řetězce dostává z obalových materiálů, v malém množství z nátěrových látek, případně spalováním fosilních paliv. Nejvydatnějším zdrojem pro životní prostředí je doprava. Zemědělská půda obsahuje průměrně 10 mg.kg⁻¹, např. v listech stromů kolem frekventovaných komunikací jsou zjišťovány hodnoty až 700 mg.kg⁻¹.

Hlavními zdroji znečištění životního prostředí, a tedy potravního řetězce člověka **kadmíem** jsou těžba rud železa a zinku, spalování fosilních paliv, výroba plastů. Závažným zdrojem jsou opotřebované a nesprávně likvidované akumulátorové baterie. Kadmium se může dostat do půdy jako součást nekvalitních amonných a především fosforečných hnojiv.

Ke vstupu **rtuti** do životního prostředí přispívají hlavně spalování uhlí, použití rtuti v průmyslu a zemědělství a manipulace s odpady. Celkové množství rtuti vstupující do atmosféry se odhaduje na 150 000 tun ročně, zhruba 2/3 připadají na přirozené zdroje. Koncentrace rtuti v nekontaminovaných půdách se pohybují v rozmezí 0,02–0,2 mg.kg⁻¹. Vzhledem k malé mobilitě rtuti v půdě přechází rtuť z půdy do rostlin jen málo. Obsah rtuti v rostlinách se pohybuje v desetinách až desítkách µg.kg⁻¹. Některé jedlé houby, ryby, měkkýši a koryši obsahují vyšší koncentrace rtuti (desetiny až jednotky mg.kg⁻¹).

Pesticidy

Pesticidy jsou širokou skupinou chemických prostředků na ochranu rostlin využívaných při pěstování a skladování rostlinné produkce, která zahrnuje čtyři hlavní typy: insekticidy používané pro regulaci hmyzu,

herbicidy používané pro regulaci plevelů, rodenticidy používané pro regulaci hlodavců a fungicidy používané pro regulaci plísní a hub. Dále mezi pesticidy patří i akaricidy (proti pavoukovitým), moluskocidy (proti měkkýšům) a regulátory růstu rostlin. K rozmachu využívání pesticidů došlo v 30. letech 20. století. Později bylo zjištěno, že mnohé z účinných látek jsou toxické (např. DDT, aldrin, chlordan, dieldrin, endrin, lindan aj.) a jsou značně perzistentní, tzn., že setrvávají dlouho v potravinovém řetězci, a jejich množství se v organismu kumuluje. Proto došlo v různých zemích k postupnému zákazu řady z nich. Kromě zákazu jejich používání jsou legislativně stanoveny limity pro jejich zbytková množství (rezidua).

Mikrobiální kontaminace

- Rod **Salmonella** obsahuje 2 druhy – *Salmonella enterica* a *Salmonella bongori*. *Salmonella typhimurium* (*Salmonella enterica* subsp. *enterica* sérovar *Typhimurium*) způsobuje velmi vážné střevní onemocnění lidí – břišní tyfus, který se projevuje silnými bolestmi břicha, malátností a vysokými teplotami spojenými s blouzněním. Infekce se do zažívacího traktu dostává potravinami nebo pitnou vodou. *Salmonella enteritidis* se vyskytuje často v trusu ptáků (hlavně kachen a holubů), odkud se může dostat do potravin, bakterie jsou schopny množit se v potravinách živočišného původu. Salmonelóza může být smrtelná především u kojenců nebo malých dětí.
- Rod **Listeria** je v přírodě velmi rozšířený a vyskytuje se v potravinách, ale také ve fekáliích. To platí i o jeho patogenním druhu *Listeria monocytogenes*, který u oslabených jedinců (děti, těhotné ženy, rekonvalescenti, starší lidé apod.) může vyvolat encefalitidu, onemocnění jater a jiné nemoci s poměrně vysokou úmrtností. Vyskytuje se i ve stolici zdravých lidí a bývá přenášen nepasterovaným mlékem a jinými potravinami.
- Rod **Pseudomonas** zahrnuje přísně aerobní bakterie bez kvasných schopností. Některé druhy tohoto rodu se používají pro průmyslové oxidace různých organických sloučenin, hlavně při výrobě léků apod. Řada druhů tvoří barviva a tím způsobují nežádoucí zbarvení potravin. Určité druhy vyvolávají v potravinách cizí vůně nebo pachy nebo pachuti. *Pseudomonas aeruginosa* jako potenciální patogen vyvolává řadu onemocnění, např. zánět močových cest, středního ucha či hnisání popálenin. Většina kmenů vylučuje vysoce toxický toxin A.
- Jednotlivé druhy rodu **Escherichia** jsou obyvateli střevního traktu různých živočichů. Mezi nejdůležitější patří *Escherichia coli*, který se nachází ve spodní části střevního traktu člověka a teplokrevných zvířat, a vyskytuje se tedy i ve výkalech. Jeho přítomnost ve vodách nebo v potravinách je ukazatelem, že zde došlo k znečištění fekáliemi. Pravidelně se vyskytuje v potravinářských surovinách, které byly v kontaktu s hnojenou půdou. Některé jeho kmeny způsobují průjemová střevní onemocnění a onemocnění močových cest. Přítomnost *E. coli* ve vodě nebo v potravinech ukazuje, že stejným způsobem se do tohoto prostředí mohou dostat i patogenní střevní bakterie.

Potraviny nového typu, novel foods (PNT)

Potravinami nebo složkami potravin nového typu (PNT) se rozumí potraviny, u nichž nebyla doložena historie spotřeby před 15. 5. 1997, kdy vstoupilo v platnost Nařízení EP a R (ES) č. 258/1997 ze dne 27. ledna 1997 o nových potravinách a nových složkách potravy. PNT podléhají schvalovacímu procesu před jejich uvedením na trh. Za potravinu nového typu se považuje potravina, která se před výše uvedeným datem významně nepoužívala pro konzumaci člověkem v rámci EU.

Geneticky modifikované organismy (GMO)

Za GMO je považován organismus, s výjimkou člověka, jehož dědičná informace uložená v DNA byla změněna pomocí technik genového inženýrství, tedy jiným způsobem než běžným rozmnožováním a kombinací vloh rodičovského páru. Geneticky modifikovány mohou být rostliny, zvířata i mikroorganismy. Běžný spotřebitel se v současné době může nejčastěji setkat s produkty z GMO rostlinného původu. K předním světovým

pěstitelům GM plodin patří USA, Argentina, Brazílie, Kanada, Indie, Čína, Paraguay a Jihoafrická republika. Ve světě jsou nejvíce pěstovány GM odrůdy sóji, kukuřice, bavlníku a řepky. Další plodiny, jejichž GM odrůdy se ve světě nejčastěji pěstují na produkčních plochách, jsou rýže, cukrovka, brambory, rajčata, paprika, papája a dýně. Většinou se jedná o plodiny odolné k herbicidům a hmyzím škůdcům. V současné době se GM plodiny uplatňují stejně jako nemodifikované, zejména pak jako potraviny a krmiva. GM potraviny a krmiva jsou takové, které obsahují GMO, sestávají z GMO, nebo jsou z GMO vyrobeny. Na trh Evropské unie je povoleno uvádět pro krmné a potravinářské účely produkty z GM plodin, jejichž bezpečnost byla prověřena Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA). Jedná se o různé typy GM kukuřice, sóji, řepky, bavlníku a řepy. V současné době není v Evropské unii povolena produkce ani distribuce GMO živočišného původu (ryby, prasata, drůbež a jiná hospodářská zvířata) pro potravinářské účely. Krmiva určená pro výživu hospodářských zvířat v současné době mohou obsahovat složky získané z GM plodin (nejčastěji z GM sóji a kukuřice) či GM mikroorganismů (biomasa z GM kvasinek či bakterií). Maso a mléko získané od zvířat krmených GM krmivy se neliší od produktů získaných od hospodářských zvířat krmených tradičními krmivy. Na takovéto produkty se nevztahují pravidla pro označování, protože nejsou považovány za geneticky modifikované organismy.

Cílem všech legislativních opatření, která jsou v současné době v rámci Evropské unie v platnosti, je zabezpečit vysokou ochranu lidí, zvířat a životního prostředí. Při posuzování možných rizik GM potravin a krmiv se vychází mimo jiné také z principu předběžné opatrnosti. Hodnocení rizik provádí Evropský úřad pro bezpečnost potravin ve spolupráci s členskými státy EU. Dosavadní studie, včetně několikaletého využívání GMO v potravinovém řetězci, neprokázaly negativní účinky schválených GMO na lidské zdraví. Dále se vyvíjí GMO, které budou lépe odolávat výkyvům klimatu, budou bezpečnější pro spotřebitele, a které směřují k vyšším nutričním hodnotám a k vyššímu obsahu látek prokazatelně pozitivních pro zdraví lidí. V souladu s rozvojem vědy je zajištěno i efektivní vyhodnocení jejich bezpečnosti pro spotřebitele.

PŘÍLOHY

Příloha A: Oznámení přijatá systémem RASFF v České republice v roce 2015

Datum	Referenční číslo	Kategorie	Produkt	Nebezpečí	Oznamuje	Země původu	Dozorový orgán
5. 1. 2015	2015.0010	Informace	čokoládové bonbóny	larvy hmyzu	Itálie	Itálie	SZPI
7. 1. 2015	2014.1675-inf03	Varování	doplněk stravy pro sportovce "Brutal Anadrol"	nebezpečí předávkování kyselinou nikotinovou	Maďarsko	USA přes Rakousko a Maďarsko	SZPI
9. 1. 2015	2014.1678-add01	Varování	doplněk stravy "Zink 100"	vysoký obsah zinku	Maďarsko	USA přes Maďarsko	SZPI
13. 1. 2015	2015.0034	Varování	jemný salám	kovové úlomky	Německo	Německo	SVS
13. 1. 2015	2015.0038	Informace	doplněk stravy "Test z linii CORE"	nepovolená složka nového typu Epimedium	Polsko	neznámá	SZPI
20. 1. 2015	2015.0064	Informace	prebiotická vláknina z agáve "Bio Agave Inulin"	benzalkoniumchlorid (BAC)	Německo	Mexiko	SZPI
23. 1. 2015	2015.0075	Varování	bio tahini (sezamová pasta)	Salmonella spp.	Německo	Německo	SZPI
4. 2. 2015	2015.0128-inf03	Varování	měkký sýr ze syrového mléka	Shigatoxin produkující E. coli	Německo	Francie	SVS
5. 2. 2015	2015.0096-inf03	Varování	mletá melounová semínka	Salmonella spp.	Nizozemsko	Spojené království	SZPI
13. 2. 2015	2015.0166	Informace	alkoholický nápoj obsahující Cannabis	nepovolená látka THC	Kypr	ČR	SZPI
19. 2. 2015	2015.0197	Informace	tilapie nilská zmrazená	nevyhovující organoleptické vlastnosti	Slovensko	Vietnam přes ČR	SVS
24. 2. 2015	2015.0213-inf01	Informace	koktejlový pomeranč	nedeklarovaný a příliš vysoký obsah barviv E110 a E124	Maďarsko	Čína přes ČR	SZPI
3. 3. 2015	2015.0250	Varování	mléko pro štěňata a kočata	příliš vysoký obsah vitamínu D	Francie	Francie	ÚKZÚZ
6. 3. 2015	2015.0267	Varování	pangas mražený	nitrofurán (metabolit) nitrofurazon	Německo	Vietnam	SVS
6. 3. 2015	2015.0272	Varování	prášek z listů moringy	Salmonella spp.	Rakousko	Indie	SZPI
13. 3. 2015	2015.0286-fup2	Varování	mleté papričky pili pili	stopy arašídů	Belgie	Čína	SZPI
24. 3. 2015	2015.0329-fup2	Informace	mušle	norovirus	Itálie	Itálie	SVS
31. 3. 2015	2015.0399	Varování	prosné křupky	tropanové alkaloidy	Německo	Maďarsko	SZPI
2. 4. 2015	2015.0419	Varování	pražská šunka	nedeklarovaná sója	Slovensko	ČR	SVS
7. 4. 2015	2015.0248-fup2	Varování	nylonová lžice	migrace primárních aromatických aminů	Spojené království	Čína přes Slovensko	OOVZ
9. 4. 2015	2015.0437-fup2	Varování	rybí produkty	podvodné jednání - změněná data spotřeby	Itálie	Itálie	SVS
17. 4. 2015	2015.0489	Informace	rybí moučka	nesprávné označení původu	Bulharsko	Lotyšsko, Maroko	ÚKZÚZ
20. 4. 2015	2015.0495	Varování	mražené filety z mečouna	rtuť	Belgie	Vietnam	SVS
21. 4. 2015	2015.0497	Varování	mušle	yessotoxin (YTX)	Itálie	Itálie	SVS
23. 4. 2015	2015.0511	Varování	bezlepková boloňská omáčka	nedeklarovaný lepek	Itálie	Itálie	SZPI
23. 4. 2015	2015.0515	Varování	doplněk stravy Bio Chlorella	polycyklické aromatické uhlovodíky	Německo	Čína	SZPI

Datum	Referenční číslo	Kategorie	Produkt	Nebezpečí	Oznamuje	Země původu	Dozorový orgán
7.5.2015	2015.0557	Informace	doplňěk stravy bio sušený list gravioly	nepovolená PNT graviola (Annona muricata)	Finsko	ČR	SZPI
12.5.2015	2015.0588	Informace	vlašské ořechy	zámotky, škůdci	Slovensko	ČR	SZPI
14.5.2015	2015.0593	Varování	skleněný hrnek	migrace olova a kadmia	Polsko	Čína	OOVZ
26.5.2015	2015.0637-fup1	Varování	kurkuma mletá	Salmonella infantis	Německo	Německo	SZPI
28.5.2015	2015.0647	Varování	bezlepkový rýžový a pohankový křehký chléb	nedeklarovaný lepek	Francie	ČR přes Francii	SZPI
29.5.2015	2015.0650	Varování	chřest	nedeklarované siřičitany	Rakousko	Čína	SZPI
2.6.2015	2015.0666	Varování	solený popkorn	deoxynivalenol (DON)	Polsko	neznámého původu přes ČR	SZPI
4.6.2015	2015.0567-fup5	Varování	prášek ze sušených kopřiv	Salmonella derby	Finsko	Bulharsko přes Švédsko	SZPI
10.6.2015	2015.0726	Varování	bio datle	kovové úlomky	Německo	Nizozemsko	SZPI
12.6.2015	2015.0610-fup9	Varování	uzená mletá paprika	Salmonella Munchen	EK	Španělsko přes Irsko	SZPI
12.6.2015	2015.0690-fup1	Informace	hummus (cizrnová kaše)	nedodržení postupu při výrobě	Německo	Německo	SZPI
22.6.2015	2015.0606-fup2	Varování	lahve s vínem	nebezpečí rozbití	Itálie	Itálie	SZPI
23.6.2015	2015.0802	Informace	jahodový kompot v mírně sladkém nálevu	nepovolené barvivo E124	Slovensko	Čína přes ČR	SZPI
26.6.2015	2015.0658-fup5	Varování	doplňěk stravy zeolit	olovo	Německo	Německo	SZPI
29.6.2015	2015.0614-fup2	Varování	doplňěk stravy	2,4-dinitrofenol	Spojené království	USA přes Nizozemsko	SZPI
6.7.2015	2015.0816-fup1	Varování	doplňěk stravy	yohimbin	Kypr	USA přes Slovensko a Maďarsko	SZPI
14.7.2015	2015.0794-fup3	Varování	acai nanuk	mléko, sójový lecitin, laktóza	Nizozemsko	ČR přes Slovensko	SVS
15.7.2015	2015.0923	Varování	hrozinky	ochratoxin	Slovensko	ČR přes Slovensko	SZPI
20.7.2015	2015.0940	Informace	doplňěk stravy	synefrin	Norsko	ČR	SZPI
21.7.2015	2015.0948	Informace	doplňky stravy	papain a bromelain	Norsko	ČR	SZPI
24.7.2015	2015.0963	Informace	jahodový kompot	nepovolené barvivo E124	Slovensko	ČR	SZPI
29.7.2015	2015.0986	Varování	vejce	Salmonella Indiana	Německo	Německo	SVS
29.7.2015	2015.0988	Varování	grilovací nářadí	migrace niklu	Německo	Čína	OOVZ
29.7.2015	2015.0990	Varování	melaminový talíř	migrace formaldehydu a melaminu	Francie	Čína	OOVZ
30.7.2015	2015.0971-fup2	Informace	uzenina Andouille	Listeria monocytogenes	Francie	Francie	OOVZ
31.7.2015	2015.0976-fup2	Varování	kuřecí stehenní čtvrtky	Salmonella typhimurium	Malta	Nizozemsko	SVS
10.8.2015	2015.0912-fup4	Informace	játrová paštika	plíseň	Německo	Německo	SVS
13.8.2015	2015.1056	Informace	kukuřičná strouhanka	DON, zearalenon	Německo	ČR	SZPI
13.8.2015	2015.1058	Informace	škeble (Tapes semidecussatus)	Escherichia coli	Itálie	Itálie	SVS
14.8.2015	2015.1059	Varování	bio mladý ječmen	lepek	Spojené království	Čína	SZPI

Datum	Referenční číslo	Kategorie	Produkt	Nebezpečí	Oznamuje	Země původu	Dozorový orgán
14.8.2015	2015.1060	Informace	borovicový pyl	nepovolená PNT	Německo	Čína	SZPI
17.8.2015	2015.0811-fup2	Informace	krmivo pro prasata	Bacillus cereus a vysoký počet bakterií	Itálie	Čína	SVS
17.8.2015	2015.1067	Informace	oříškovo-nugátový krém	aflatoxiny	Německo	Německo	SZPI
18.8.2015	2015.1077	Varování	cizmová pomazánka	podezření na přítomnost botulotoxinu	Slovensko	Slovensko	SZPI
19.8.2015	15-800	Novinka	hluboce zmrazené rybí filety	falšování	Slovensko	Estonsko	SVS (AACCS)
24.8.2015	2015.1075-fup19	Varování	čokoládová náplň do oplatek	Salmonella	Itálie	Nizozemsko	SZPI
25.8.2015	15-802	Novinka	doplňky stravy s obsahem glukosaminu a chondroitinu	falšování	Lotyšsko	různé	SZPI
3.9.2015	2015.1135-fup1	Varování	lískooříškový a mandlový krém	nedeklarované arašidy	Belgie	Španělsko	SZPI
11.9.2015	2015.1160	Varování	papírové ubrousky	migrace primárních aromatických aminů	Německo	Čína	OOVZ
15.9.2015	2015.1173	Varování	mražená kuřecí křídla	Salmonella enteritidis	Malta	ČR	SVS
18.9.2015	2015.1124-fup1	Varování	chlazené kuřecí prsní řízký	Salmonella enteritidis	Polsko	Polsko	SVS
18.9.2015	2015.1183	Varování	rozmražený tuňák žlutoploutvý	histamin	Itálie	Španělsko	SVS
18.9.2015	2015.1185	Varování	pivo	nebezpečí poranění ústní dutiny v důsledku konzumace	Švédsko	ČR	SZPI
21.9.2015	15-805	Novinka	úhoř unagi	falšování	Německo	Čína	SVS (AACCS)
24.9.2015	2015.1171-fup2	Informace	bio rýžová mouka	nepovolená GM Bt63 rýže	Itálie	Pákistán	SZPI
29.9.2015	2015.1226	Informace	pomelo	isocarbofos	Nizozemsko	Čína přes Nizozemsko	SZPI
30.9.2015	2015.1165-fup1	Varování	bio sušená aronie v hořké čokoládě	nedeklarovaná mléčná bílkovina	Německo	Německo	SZPI
5.10.2015	2015.1207-fup1	Varování	mražené šnečí maso	nepovolené ozáření	Nizozemsko	Vietnam	SVS
16.10.2015	2015.1271-fup3	Varování	bezlepkové těstoviny	stopy sóji	Německo	Maďarsko přes Německo	SZPI
16.10.2015	2015.1291-fup3	Varování	houby enoki	Listeria monocytogenes	Nizozemsko	Jižní Korea	SZPI
22.10.2015	2015.1237-fup1	Informace	chlazené kuřecí maso	Salmonella enteritidis	Polsko	Polsko	SVS
23.10.2015	2015.1287-fup1	Varování	chlazené kuřecí maso	Salmonella enteritidis	Polsko	Polsko	SVS
28.10.2015	2015.1346	Informace	doplňk stravy "Pump Kick"	nepovolená složka PNT agmatin sulfát	Polsko	Polsko	SZPI
29.10.2015	2015.1360	Informace	doplňk stravy "PUMP IT"	nepovolená složka PNT agmatin sulfát	Polsko	Polsko (surovina z Číny)	SZPI
3.11.2015	2015.1373	Informace	krmná pšenice	Salmonella	Německo	ČR	SVS
5.11.2015	2015.1393	Varování	paštika	nedeklarovaná sója	Slovensko	ČR	SVS
6.11.2015	2015.1403	Informace	bezlepkové pečivo	plísňe Penicillium	Itálie	Itálie	SZPI
20.11.2015	2015.1456	Varování	mango	omethoate, dimethoate	Maďarsko	Brazílie přes ČR	SZPI
23.11.2015	2015.1468	Varování	sušené jablčné výlisky	dioxiny a dioxinům podobné PCB	Polsko	Polsko	SVS, ÚKZUZ
23.11.2015	2015.1465	Informace	Salmonella	mražená žabí stehýnka	Německo	Vietnam	SVS
26.11.2015	2015.1489	Informace	mořský biotoxin (DSP)	mliži rodu Canestrelli	Itálie	Itálie	SVS

Datum	Referenční číslo	Kategorie	Produkt	Nebezpečí	Oznamuje	Země původu	Dozorový orgán
27. 11. 2015	2015.1448-fup2	Informace	doplňek stravy	nepovolená složka PNT derivát kreatinu	Polsko	Polsko (surovina ze Spojeného království)	SZPI
30. 11. 2015	2015.1507	Varování	sklenice s potiskem	migrace kadmia a olova	Polsko	Čína přes ČR	OOVZ
2. 12. 2015	2015.1518	Varování	slunečnicová semínka	aflatoxiny	Belgie	Francie	ÚKZÚZ
7. 12. 2015	2015.1543	Varování	Filet Américain (tatarský biftek)	Salmonella typhimurium	Nizozemsko	Nizozemsko (surovina z Polska, Dánska, Belgie, ČR)	SVS
8. 12. 2015	2015.1552	Varování	cereální tyčinka	nedeklarované arašidy	Finsko	ČR	SZPI
10. 12. 2015	2015.1367-fup3	Varování	mačkadlo na brambory	migrace primárních aromatických aminů	Německo	Hong Kong (vyrobena v Číně)	OOVZ
10. 12. 2015	2015.1368-fup3	Varování	naběračka na polévku	migrace primárních aromatických aminů	Německo	Německo (vyrobena v Číně)	OOVZ
16. 12. 2015	2015.1449-fup4	Varování	nylonová lžice	migrace primárních aromatických aminů	Slovensko	Hong Kong přes Slovensko	OOVZ
18. 12. 2015	2015.1575-fup2	Varování	mražená kuřecí křídla	Salmonella enteritidis	Polsko	Polsko (zpracováno ve Francii)	SVS
18. 12. 2015	2015.1451-fup1	Varování	obracečka z nerezové oceli a nylonu	migrace primárních aromatických aminů	Slovensko	Hong Kong přes Slovensko	OOVZ
22. 12. 2015	2015.1627	Informace	mražená žabí stehýnka	nepovolené ozáření	Belgie	Vietnam	SVS
31. 12. 2015	2015.1662-fup1	Varování	sušené švestky	příliš vysoký obsah kys. sorbové E200	Polsko	Chile, baleno v Polsku	SZPI

Příloha B: Oznámení odeslaná systémem RASFF v ČR na základě kontroly trhu v roce 2015

Datum	Referenční číslo	Kategorie	Produkt	Nebezpečí	Země původu	Dozorový orgán
29. 1. 2015	2015.0105	Varování	mražené kuřecí strojně oddělené maso	Salmonella spp.	Polsko	SVS
12. 2. 2015	2015.0150	Varování	mražený marlín	rtuť	Španělsko	SZPI, SVS
12. 2. 2015	2015.0151	Varování	mražený marlín	kadmium, rtuť	Španělsko	SZPI, SVS
4. 3. 2015	2015.0258	Informace	bio inulín	pentachlorfenol	Mexiko	SZPI
30. 3. 2015	2015.0384	Informace	chlazená kuřecí prsa	Salmonella infantis	Polsko	SVS
17. 4. 2015	2015.0488	Varování	mražené kuřecí stehenní řízků	Salmonella enteritidis	Polsko	SVS
24. 4. 2015	2015.0521	Informace	čerstvý špenát	vysoký obsah dusičnanů	Maďarsko přes Polsko	SZPI
7. 5. 2015	2015.0558	Informace	chlazené kuřecí maso	Salmonella enteritidis	ČR	SVS
13. 5. 2015	2015.0589	Informace	papája	nepovolená GM	neznámá	SZPI
21. 5. 2015	2015.0619	Varování	mák modrý	morfin	Francie přes Polsko	SZPI
29. 5. 2015	2015.0649	Informace	tykev bezslupkatá	pryžové částice	Čína přes Slovensko	SZPI
3. 6. 2015	2015.0675	Varování	mák modrý	morfin	Austrálie přes Nizozemí	SZPI
12. 6. 2015	2015.0755	Informace	chlazené kuře	Salmonella enteritidis	Polsko	SVS
12. 6. 2015	2015.0757	Varování	doplněk stravy guggul	1-dehydroandrostenedion a progesteron	Indie	SZPI
17. 6. 2015	2015.0776	Varování	mák šedý	morfin	Francie přes Polsko	SZPI
22. 6. 2015	2015.0798	Varování	mletý mák	morfin	Slovensko	SZPI
24. 6. 2015	2015.0809	Informace	Duclos Napoleon 36 % vol.	2-metyl-2-propanol	Francie přes Polsko	SZPI
30. 6. 2015	2015.0839	Varování	rýžový chlebiček s hořkou čokoládou	mléčný protein	Nizozemsko přes Německo	SZPI
13. 7. 2015	2015.0905	Informace	kuřecí prsní řízků	Salmonella enteritidis	Polsko	SVS
23. 7. 2015	2015.0959	Varování	brambory	fenamifos	Řecko	SZPI
7. 8. 2015	2015.1020	Informace	sada plastového kuchyňského náčiní	migrace primárních aromatických aminů	Čína	OOVZ
7. 8. 2015	2015.1021	Informace	sáček na zdobení	migrace primárních aromatických aminů	Čína	OOVZ
10. 8. 2015	2015.1028	Informace	ruční mlýnek	kovové úlomky, migrace chromu	Čína	OOVZ
12. 8. 2015	2015.1043	Informace	melaminový talíř	migrace formaldehydu	Čína	OOVZ
12. 8. 2015	2015.1045	Informace	melaminový hrnek	migrace formaldehydu	Čína	OOVZ
13. 8. 2015	2015.1053	Informace	bio amarantový olej	benzo(a)pyren	Polsko	SZPI
14. 8. 2015	2015.1063	Informace	mražené vepřové ořezy	nevyhovující organoleptické vlastnosti	Německo	SVS
14. 8. 2015	2015.1064	Informace	plastová miska	migrace formaldehydu a melaminu	Čína přes Nizozemsko	OOVZ
21. 8. 2015	2015.1092	Informace	paštika	nedeclarovaný lepek a hořčice	Polsko	SVS
24. 9. 2015	2015.1202	Varování	pistáciová pasta	stopy arašídů	Itálie	SZPI
5. 10. 2015	2015.1248	Informace	plastová šlehací metla	migrace primárních aromatických aminů	Čína	OOVZ

Datum	Referenční číslo	Kategorie	Produkt	Nebezpečí	Země původu	Dozorový orgán
5. 10. 2015	2015.1250	Informace	plastový hrnek	migrace formaldehydu a melaminu	Indie	OOVZ
5. 10. 2015	2015.1253	Informace	melaminová miska	migrace formaldehydu	Čína	OOVZ
5. 10. 2015	2015.1255	Informace	melaminový hrnek s víčkem	migrace formaldehydu	Čína	OOVZ
7. 10. 2015	2015.1261	Informace	pštroší maso	polychlorované bifenyls s nedioxinovou toxicitou (NDL-PCB)	Polsko	SVS
9. 10. 2015	2015.1274	Informace	rozinky zlaté	alifatické uhlovodíky	Írán přes Slovensko	SZPI
4. 11. 2015	2015.1385	Informace	chlazený medovník	nedeclarované arašidy	Polsko	SZPI
4. 11. 2015	2015.1387	Informace	plastový talíř	migrace melaminu	Čína	OOVZ
10. 11. 2015	2015.1417	Informace	plastová miska s potiskem	migrace formaldehydu	Čína	OOVZ
26. 11. 2015	2015.1487	Varování	čiroková mouka	atropin a skopolamin	ČR	SZPI
3. 12. 2015	2015.1522	Informace	med	chloramfenikol	Ukrajina přes Polsko	SVS
7. 12. 2015	2015.1548	Informace	med	sulfathiazol, metronidazol	Ukrajina	SVS
11. 12. 2015	2015.1571	Informace	med	dihydrostreptomycin, streptomycin, tetracyklin, chloramfenikol	Ukrajina	SVS
11. 12. 2015	2015.1579	Informace	doplněk stravy spirulina	nepovolené ozáření	Čína	SZPI

Oznámení odeslaná systémem RASFF v ČR na základě kontroly dovozu v roce 2015 jsou uvedena v Tabulce č. 2, str. 14.

SEZNAM ZKRATEK

AACS	Systém pro přenos informací o podvodech, falšování, pašování a klamání v oblasti potravin a krmiv s přeshraničním dopadem (Administrative Assistance and Cooperation System)
AT	Rakouská republika
BE	Belgické království
BG	Bulharská republika
CH	Švýcarská konfederace
CY	Kyperská republika
ČR (CZ)	Česká republika
DE	Spolková republika Německo
DG SANCO	Generální ředitelství Evropské komise pro zdraví a ochranu spotřebitele (Directorate General for Health and Consumer Affairs)
DG SANTE	Generální ředitelství Evropské komise pro zdraví a bezpečnost potravin (Directorate General for Health and Food Safety)
DK	Dánské království
EE	Estonská republika
EFSA	Evropský úřad pro bezpečnost potravin (European Food Safety Authority)
EFTA	Evropské sdružení volného obchodu (European Free Trade Association)
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
ES	Španělské království
EU	Evropská unie
FCM	Materiály a předměty určené pro styk s potravinami (Food Contact Materials)
FI	Finská republika
FR	Francouzská republika
GB	Spojené království Velké Británie a Severního Irska
GMO	Geneticky modifikovaný organismus
GR	Řecká republika
GŘC	Generální ředitelství cel
HU	Maďarská republika
IE	Irsko
IS	Islandská republika
IT	Italská republika
LT	Litovská republika
LU	Lucemburské velkovévodství
LV	Lotyšská republika
MRL	Maximální limit reziduí
MT	Maltská republika
MZ	Ministerstvo zdravotnictví ČR
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKM	Národní kontaktní místo systému RASFF
NL	Nizozemské království
NO	Norské království
OOVZ	Orgány ochrany veřejného zdraví
PAU, PAH	Polycyklické aromatické uhlovodíky
PNT	Potraviny nového typu
PL	Polská republika
PT	Portugalská republika
RASFF	Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva (Rapid Alert System for Food and Feed)
RO	Rumunsko
SE	Švédské království
SI	Slovenská republika
SK	Slovenská republika
SVS	Státní veterinární správa
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázek č. 1	Schéma fungování RASFF v ČR	7
Tabulka č. 1	Vývoj počtu oznámení týkajících se České republiky od roku 2005.	8
Tabulka č. 2	Oznámení odeslaná systémem RASFF z ČR týkající se kontroly dovozu v roce 2015	14
Tabulka č. 3	Oznámení, ve kterých byla v roce 2015 uvedena Česká republika jako země původu	17
Tabulka č. 4	Případy vyžadující rychlé hodnocení zdravotních rizik.	18
Tabulka č. 5	Přehled zemí původu výrobků s nejčastějším výskytem chemické kontaminace v roce 2015	20
Graf č. 1	Podíl oznámení týkajících se potravin a krmiv na celkovém počtu oznámení týkajících se České republiky v roce 2015.	8
Graf č. 2	Podíl jednotlivých oznámení podle kategorií na úrovni České republiky a Evropské unie v roce 2015.	9
Graf č. 3	Počet oznámení přijatých Evropskou komisí z jednotlivých členských států EU v roce 2015	9
Graf č. 4	Oznámení přijatá v roce 2015, rozdělená dle kategorie nevyhovujícího výrobku	10
Graf č. 5	Oznámení přijatá v roce 2015, rozdělená podle typu nebezpečí.	11
Graf č. 6	Oznámení odeslaná na základě kontroly trhu v roce 2015, rozdělená podle kategorie nevyhovujícího výrobku	12
Graf č. 7	Oznámení odeslaná na základě kontroly trhu v roce 2015, rozdělená podle typu nebezpečí	13
Graf č. 8	Četnost jednotlivých kontaminantů v roce 2015.	19

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Ministerstvo zemědělství
Odbor bezpečnosti potravin**

Zpracovala:

Ing. Ivana Poustková, Ph.D.

Fotografie:

Romariolen/Shutterstock.com

Vydalo

Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

www.eagri.cz, www.bezpecnostpotravin.cz, www.viscojis.cz

ISBN 978-80-7434-318-6

© 2016